

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXIII Rugpjūtis - August 31, 1978 Nr. 34

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Komunistų tarpe negeriau

Nesutariama kaip ir pas vakariečius

Vytautas Meškauskas

Stebint Vakarų politinį gyvenimą, ne retai tenka smarkiai nusivilti ir net išsigąsti. Laimei ir komunis-

"TAUTOS RETĖŽIUOSE"

Rugsėjo mėnesį Berne, Šveicarijoje, išeis knyga, kurion sudėti referatai, skaityti š. m. sausio 13-15 d. Luzerne buvusioje Sovietų Sąjungos nerusiškų tautų konferencijoje. Knygą leidžia Šveicarijos Rytų Institutas Berne. Knygą vokiečių kalba suredagavo dr. A. Gerutis, ir šveicaras Hans Ryckener (Berne), baltų tautų bičiulis, ypač daug rašęs apie Lietuvą.

Veikale skelbiami trys pagrindiniai referatai, kuriuos skaitė Vokietijos parlamento narys dr. Claus Jaeger (žmogaus teisės ir tautų apsisprendimas tarptautinėje politikoje), prof. dr. Laszlo Revesz (Sovietų Sąjungos tautinė politika) ir dr. Albertas Gerutis (Maskvinė nerusiškų tautų priespaudos politika). Po šių referatų seka 13 tautų atstovų pranešimai apie padėtį Sovietų Sąjungos užvaldytuose kraštuose. Apie padėtį Lietuvoje kalbėjo S. Lozoraitis jun., atstovas prie Vatikano.

Knygai įvado žodį parašė dr. Edgar Oehler, St. Gallen, šveicarų parlamentaras, Luzerno organizacijos "žmogaus teisės ir tautų apsisprendimo konferencijos" pirmininkas. Sakytoji organizacija sušaukė pačią nerusiškų tautų konferenciją. Po įvado žodžio seka redaktorių pasisakymas dėl Luzerne buvusios konferencijos ir jos siekiamų tikslų. Tarp kita, nurodyta, kad nerusiškų tautų problema pasidarė opiausias Sovietų Sąjungos reikalas.

Pati knyga pavadinta "Voelker in Ketten" (Tautos retėžiuose). Įdomu pastebėti, kad, dar knygai neišėjus, vienas Didžiosios Britanijos politinis institutas pasiteiravo, ar galima būtų leidinį išleisti anglų kalba. Pačios knygos išleidimas terminuotas Frankfurto knygos mugėi (Frankfurter Buchmesse), atidaro- mai spalio mėnesį. Mugė turi didelę reikšmę naujai leidžiamų leidinių įvesdinimui knygų rinkoje.

tiniam pasaulyje negeriau. Imkime, pavyzdžiui, kad ir paskutinę Kinijos valdovo Hua Kuo-feng kelionę į Rumuniją ir Jugoslaviją. Tradiciniai, Kinijos valdovai nemėgsta svetur važinėti. Jie nori pas save priimti, nes savo kraštą laiko žemės centru. Ir kodėl vykti kaip tik pas rumunus, kuriuos caro laiku rusai kvalifikavo ne kaip tautybę, bet profesiją? Tiesa, Rumunija duoda suprasti esanti mažiausiai nuo Maskvos priklausomas satelitas, tačiau jos režimas toks griežtas, kad ta taria nepriklausomybė neduoda daug vilties. Už tat toje kelionėje į Balkanus nesunku įžiūrėti desperaciją, ypač turint galvoje pašlijusius Kinijos santykius su Albanija, kurią Kinija atsisakė šelpti.

Ir rimtai kalbant Hua desperacijos priežastį nesunku įspėti. Tiesa, apie didesnę sovietų kariuomenės telkimą prie Kinijos sienos dar nieko negirdėti ir paskutinė sutartis su Japonija yra laikytina Kinijos laimėjimu. Šiuo metu didžiausią rūpestį Huai gali sudaryti situacija Indokinijoje. Thailando žvalgybos žiniomis, Vietnamo kariuomenės vadas gen. Giap yra sukoncentravęs savo geriausių 12 divizijų aplink Kambodijos iškišulį į Vietnamo teritoriją, kurį amerikiečiai praminė "papugos snapu" (Parrot's Beak). Tuo, snapu karo su amerikiečiai metu naudojasi vietnamiečiai, kurių slėptuvėse dabar sėdi Kambodijos kariai. Thailando žvalgybininkams atrodo, kad lietingam periodui pasibaigus, Giap su savo geriausiom 305, 306 ir 325 divizijom pradės puolimą,

laikydamosis plento Nr. 1, vedančio į netolimą Kambodijos sostinę Phom Penh. Kitos divizijos puls ta pačia kryptimi sparnais, pagal plentus Nr. 2 ir 7. Apie jau dabar vykstančius susirėmimus galima spręsti iš seno Vietnamo kariuomenės radijo stoties pasigirimo, kad ten jau esą užmušta 25,000 Kambodijos karių, o Kambodija pereitą savaitę gyrėsi numušusi du Vietnamo Migus (viso 4 nuo susirėmimų pradžias). Nors Kambodijos kariai kol kas stebėtinai gerai gynėsi, ypač turing galvoje kokias konvulsijas jų valstybė paskutiniu laiku turėjo pergyventi, jie neturi šansų ta laikyti masyvų gen. Giapo puolimą. Nepaisant tų 6,000 kiniečių instruktorių, kuriuos Pekinas pasiuntė į Kambodiją, Giap ofenzyvos atrėmimui reikėtų pasiūsti pačių kiniečių divizijas. Tokiu atveju, Vietnamui reikėtų prašyti didesnės sovietų talkos ir atsidurti dar didesnėje nuo jų priklausomybėje negu iki šiol.

★

Vienybė negali pasigirti ir Vakarų komunistai. Jūs supykde lokalinis klausimas — Ispanijos priėmimas į Vakarų Europos Bendruomenę. Sykį atsisakius priimti išakymus iš Maskvos, neliko ir jungiančių bendrų interesų. Komunistų įtaka yra didelė Prancūzijoje ir Italijoje, tačiau maža Britanijoje ir Vokietijoje, todėl norint ją padidinti į Vakarų Europos Bendruomenėje būtų reikėtų priimti Ispaniją ir Portugaliją, kur komunistai turi didesnę populiarumą, negu šiaurės Eu-

(Nukelta į 4 psl.)

Lietuvos Diplomatinijos Šefas min. Stasys Lozoraitis.

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFUI SUKANKA 80 METŲ AMŽIAUS

EMILIJĄ ČEKIENĘ

Rugsėjo 5 dieną Lietuvos Diplomatinijos šefas Stasys Lozoraitis švenčia 80 metų amžiaus sukaktį. Gimęs jis 1898 m. rugsėjo 5 d., Kaune. Mokėsi Kaune, Voroneže ir Berlyne studijavo teises mokslus. Nuo pat jaunystės pradėjo dirbti diplomatinėje tarnyboje eidamas įvairias pareigas, įvairiose valstybėse atstovaudamas Lietuvą, gindamas jos teises kritiškais momentais. 1939 m. vasario 15 dieną pa-

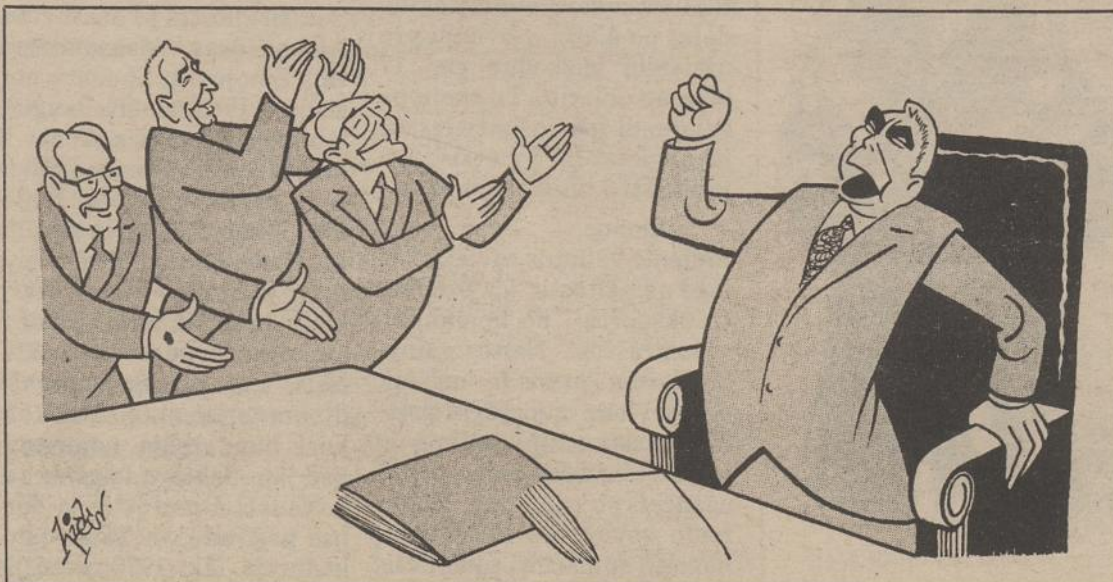
skirtas nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministru Romon prie Kvirinalo ir 1940 m. birželio 2 d. užsienio reikalų ministro Urbšio telegrama buvo pavestas eiti užsienyje pasilikusios Lietuvos diplomatinijos šefo pareigas, jei Lietuvą ištiktų katastrofa.

Min. Stasys Lozoraitis yra apdovanotas aukštais Lietuvos ir kitų valstybių ordiniais, daug rašęs lietuvių ir kitomis kalbomis (Nukelta į 3 psl.)

HABEMUS PAPAM!

Šį kartą susirinkę kardinolai neilgai svarstė ir rekordiniu laiku naujuoju popiežiumi buvo išrinktas Venecijos arkivyskupas kardinolas Albino Luciani, kuris pasirinko John Paul I vardą.

Kokia bus tolimesnė Bažnyčios linkmė vadovaujant naujam popiežiui dar sunku pasakyti, bet viena aišku, kad jis nebus konservatyvus ir ieškos naujų kelių taikai pasaulyje įgyvendinti.

"Esame smerkiami dėl Berlyno mūro, bet kodėl niekas nekalba apie Kinijos sieną?"

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

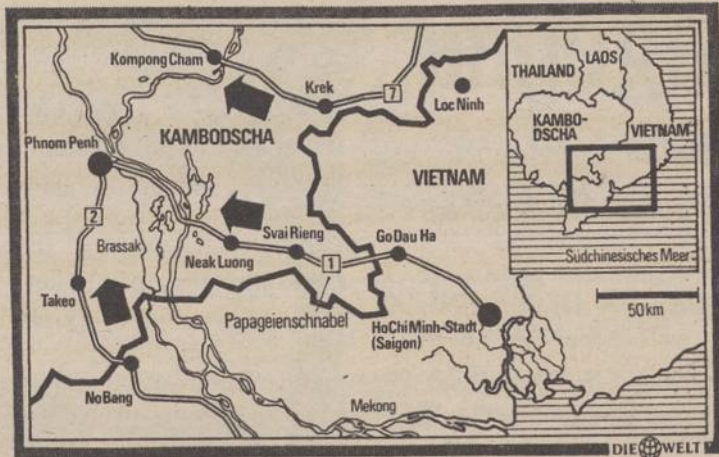
Padėti Kinijai ar ne? — Apsiginklavimo lenktynės galėtų vakarams praversti ūkiškai, būtų sunkiai pakeliamos sovietams.

Kinijai nusprendus sumoderninti savo ūkį ir iš viso aktyviau įsijungti į tarptautinį gyvenimą, kai kas Vakaruose būkštauja, jog gali išeiti kaip su sovietais. Jiems buvo padėta ūkiškai, o dabar reikia skubiai ginkluotis, kad atrėmus jų pavojų! 2000 metais Kinija gali turėti apie 1.5 bilijono gyventojų. Ar tik japonų technologija ir kiniečių darbštumas nepastatys likusį pasaulį prieš, ši kartą visai realu, 'geltonąjį pavojų'? Ir ar Vakarų pagalba Kinijai neprišvies prie sovietų puolimo dabar, kai Kinija dar silpna?

Tikslus atsakymas į tus būkštavimus šiuo metu neįmanomas. Per daug nežinomų aplinkybių. Ir pagaliau skubiai nereikalingas. Kol kas kiniečiai jokių kreditų nepraso ir už pristatytas jiems gėrybes ar įrengimus žada tuoju atsilyginti. Kol kas kalba gali būti tik apie trumpalaikius kreditus. Eina gandai, kad su japonais kiniečiai derasi dėl 20 bilijonų dolerių biznio. Už tiek jie nori fabriku ir pagalbos padidinti naftos produkciją, kuri labai reikalinga japonams.

Tai nagrinėdamas The Economist rašo: 'Daug vakarų laikraščių, įskaitant ir mūsų, gavo ir paskelbė eilę neva eilinių sovietų piliečių laišku, įspėjančių apie Kinijos pavojų... Tai reiškia, kad sovietų valdžia nenori matyti nei ekonomiškai stipresnės Kinijos, nei jos santykiavimo su Vakarais. O tai geriausias argumentas už tos kooperacijos, žinoma su tam tikru atsargumu, tęsimą.'

Laukiant tolimesnių įvykių įdomu pastebėti, kad Kinija ką tik baigė statyti naują modernų plentą 32 pėdų pločio, per 'pasaulio stogą' - Himalajų kalnus. Tas 500 mylių plentas, kai kur pakylas 15,100 pėdų, jungia Kashgaro miestą su Havelian

Nuo vasario mėn. vietnamiečiai stovi tik 50 km. nuo Komondijos sistinės Phom Penh.

miestu Pakistane, nuo kurio tik 60 mylių iki Pakistano sostinės Islambado, iš kur puikus susikiekimas su Karachi uostu. Iš jo per 33 valandas automobiliu galima pasiekti Kashgara, iš kurio nesunku nuvykti ir į Sinkian go provincijos sostinę Urumchi. Tokiu būdu kiniečiai nu galėjo rusus lenktynėse į Indijos vandenyną. Ties, karo metu tas plentas nesunkiai pažeidžiamas, bet iki karas prasidės, jis gali labai praversti - nereikės pirmiau viską gabenti į tolimą Šanchajų

Ant paskutinio Economist viršelio šoka susikabinę ir persirengę karinė uniformom Carteris, britų premjeras Calaghan ir Vokietijos kancleris Schmidtas! Dėl ko tas džiaugsmas? O gi todėl, kad jei dabar prasidėtų ginklavimosi lenktynės su sovietais, ūkiškai tam negalėjo būti geresnio momento. Ginklavimasis atkutintų lėtėjantį ūkinį gyvenimą. Marksistai jau seniai aiškina, kad kapitalistinis pasaulis ūkinius ciklus gali pergyventi tik sustiprindamas apsiginklavimą ir pradėdamas karus. Tai žinoma neatitinka tiesai. JAV, pasitraukusios iš Vietnamo karo, nesulaukė didelės bedarbės. Jų dirbančiųjų skaičius 1969 metais buvo 78 milijonai, šiais metais

pasiekė 94 milijonų, nepaisant žymiai sumažėjusių išlaidų krašto gynimo reikams ir daug mažesnio karių skaičiaus. Apskaičiuota, kad beveik dvigubai mažiau reiktų išleisti ūkio atkurtinimui civilinėms priemonėms, net ir su viešais darbais, negu ginkluojantis. Tačiau, jei sovietai verčia ginkluotis, dabar tai ir padaryti lengviau ir įtikinti tautą to reikalingumu, negu kai ūkis klesti. JAV, kurios 1950 metų dešimtmetyje krašto apsaugai skyrė netoli 10% savo GNP (visų tautos pajamų), Vietnamo karo metu leido apie 9%, o po jo tik 5%. Kiti Vakarų kraštai - Vakarų Vokietija, Kanada, Italija ir Prancūzija tiems reikams skiria dabar tik 3½% savo GNP, kas kalba už tai, kad apsigynimo našta Vakaruose sumažėjo ir gali būti lengvai pakelta. Tam neprieštarauja ir prezidento Carterio kongreso priimto krašto gynimo reikams biudžeto veto. Carteris yra tik prieš 5-to atominio lėktuvnešio statybą, kuri apsieitų per 2 bilijonus dolerių. Vietoje to jis norėtų sustiprinti NATO konvencionalines jėgas, kurioms lėšas kongresas apkirpo 800,000,000 dolerių.

O kaip stovi sovietai? Žymiausias Sovietų ūkio žinovas Vakaruose Keith Bush teigia Londono magazine Survey, kad Maskva krašto apsaugai skiria 13% savo GNP, kuris siekia apie 800 bilijonų dolerių, t.y. tris kartus mažesnis už JAV. Jų GNP per metus dabar auga tik 3%, o karo biudžetas didėja po 4.5%. Sovietai yra užsieniui įsiskolinę per 17 bilijonų dolerių. Tų skolų padengimui ir nušimčiams už jas sovietai 1977 metais turėjo išleisti 3 bilijonus, o šiais - 4 bilijonus. Pusę savo užsienio valiutos sovietai pelnosi už naftos ir jos produktų eksportą ir ne komunistinius kraštus. Naftos gamyba tačiau pradeda mažėti, nes sovietai nepajėgia greitai surasti naujų šaltinių ir geriau išnaudoti senus, ypač esančius po vandeniu. Tokiu būdu sovietams labai apsimokėtų sumažinti savo išlaidas karo reikams, kad daugiau kapitalo galėtų skirti

Iš kitos pusės

Al. B. šeštadienio (8.19) Draugo vedamajame piktinasi ilgomis kalbomis mūsų parengimuose. "Tenka pastebėti, — rašo jis — kad seni žmonės mėgsta daugiau kalbėti, nes jiems laikas nebeturi reikšmės, jie nebėjunta laiko sąvokos, stovėdami arti amžinybės." Kadangi pats autorius priklauso tai pačiai žmonių kategorijai, tokia savikritika gali būti naudinga. Juk net tokiai paprastai tiesai, kad ilgos kalbos neįdomios, įrodyti jam prireikė net per 180 eilučių.

Negalėčiau sutikti su Al. B., kad tuščios kalbos yra mūsų tautinis pažymis. Girdi: "Tokie kalbėtojai teigia, kad nėra ko bijoti užtęsti, žmonės Sibire ne tiek kenčia, o čia viskas daroma Lietuvos labui". Girdėjau, kad Kremliuje, pristčius kažkokią veikėją Brežnevui, toji jam pasakiusi: "Aš su jumis jau miegojau!" "Kažin kur tai buvo?" — paklauses Brežnevas, suabejojęs savo atmintim. "Paskutiniam partijos kongrese. Per draugo Suslovo kalbą".

O tos pačios savaitės (8.15) Hamburgo Die Welt numerįje pastebėjau tokį 26 eilučių "Zwischenruf". Popiežius Gregorius X (1271-1276), kurio išrinkimas užtruko netoli 3 metų, patvarkęs, kad jo įpėdinį renkanti, tam reikalui susirinkusiems kardinolams po trijų dienų duoti tik sykį į dieną valgyti. Jei naujas popiežius nebūtų išrinktas ir po penkių dienų, kardinolai gautų tik vandenį ir duoną. Tai būtų kulinarinė priemonė ilgom kalbom sutrumpinti, kuri nevisur pritaikoma. Už tat tų eilučių autorius siūlo seime leisti politikams kalbėti tik taip ilgai, kiek jie gali išstovėti... ant vienos kojos. Gal ir mums vertėtų tą taisyklę priimti. Pradžioje tikrai padėtų. Iki koks nors veikėjas nesugalvotų ateiti į parengimą su... ramentais. Bet ką daryti su ilgų straipsnių gamintojais?

vm

pramonės išvystymui. Jie dabar turi 45,000 tankų. Vakarėčiai to akivaizdoje susikoncentravo prieš tankinių ginklų tobulinimui su tokiais rezultatais, kad tankų šarvai pasidarė lengvai pramušami. Už tat sovietai turėtų senus tankus pakeisti su geresniais šarvais, kas apseitų per 40 bilijonų dolerių. Jei nebus sutarta dėl SALT II - sovietams papildomai reikės išleisti 30 bilijonų savo raketais. Tuo tarpu JAV sekmingai išbandė savo 'laser' spindulius, kurie gali numušti skrendančią raketą. Galima prileisti, kad anksčiau ar vėliau bus surastas sekmingas ginklas ir prieš tarpkontinentalines raketas. Ir jų karo laivai, kad neatsiliktu nuo vakariečių yra reikalingi nuolatinio modernizavimo kuris turėtų apseiti bent 4 bilijonus dol. į metus. Patys naujausi sovietų karo lėktuvai negali nė iš tolo prilygti paskutinei JAV karo lėktuvų generacijai. Žinoma, sovietai daugiau kaip Vakariai gali spausti savo žmones, bet gal ir tam yra riba.

Neseniai į Muncheno universitetą iš Maskvos atvyko 'vizituojantis profesorius' Aleksandras Aleksandravičius Zinojevas, 55 metų amžiaus. Iš tikro jis daugiau jau negrįž, nes yra vienas iš žymiausių ir seniausių Sovietijos disidentų. Jau būdamas 17 metų jis buvo pašalinamas iš komjaunuolių už šaipymą iš Stalino kulto. Karo metu tapo lakūnu ir pasižymėjo kautynėse su vokiečiais. 1954 metais jis parašė disertaciją apie Marksą, kuri buvo tokia neįprasta, kad jam daktaro laipsnio teko laukti 4 metus ir jo darbas pasirodė tik 'samizdato' leidinyje. Iki 1976 metų jis dėstė logiką Maskvos universitete. Išleido Sovietijoje ir

užsienyje 19 knygų, jų tarpe satyriškų apie gyvenimą Sovietijoje. 'Pagerėjimai mano tėvynėje' - aiškino jis Der Spiegel - 'yra galimi administracijoje, propagandoje, tačiau ne iš esmės. Žmonės dar ir dabar stovi savanoriškai eilėse valandas, kad pamatyti Lenino mumią. Sovietinė sistema tinka sovietiniams žmonėms.'

'Eilinis pilietis yra susirūpinęs turėti duonos ir degtinės, jis neturi mokėti daktarams, jam sakoma, kad butas beveik nieko nekainuoja (kas netiesa), darbas garantuotas, niekas nelaukia, kad jis smarkiai dirbtų, ir jis išmoko gyventi be laisvės. Jei ryt būtų rinkimai, nėra abejonės, kad rinkikai pasisakytų už dabartinę valdžią.'

Pavojinga disidentinį gyvenimą perversinti, kaip ir nedavertinti, aiškino Economist korespondentui. Tol kol disidentai prieštarauja valdžiai pavieniui, jie nesudaro didelio pavojaus valdžiai, tačiau kai jie pradėjo grupotis į Helsinkio susitarimo vykdymo stebėjimo komitetus, valdžia išūrėjo jau masinio sąjūdžio užuomazgą ir visu smarkumu smogė.

Disidentai niekada nepakeis sovietinio režimo esmės ir tikėtis, kad jie privers jį suliberalėti yra iliuzija - sako pesimistas Zinojevas. Iš kitos pusės disidentai gali pasigirti ir laimėjimais. Jie privertė valdžią daugiau dėmesio kreipti į istatymus. Dėka jų veiklos emigracija padidėjo ir paskiras sovietų pilietis yra žmoniškiau traktuojamas negu anksčiau. Be to, jie sukūrė išpūdingus precedentes: 'Jei nebūtų Sacharovo, Orlovo, Ginzburgo, aspavyzdžių - nebūčiau laimėjęs savo kovos.' Iki šiol Zinojevu nebuvo leidžiama vizituoti net Bulgarijos, o dabar į Muncheną jis atvažiavo su šeima.

PUIKIAUSIUS KAILIUS

rasite tik pas vienintelį
lietuvi kailininką
Chicagoje

NORMAN BURŠTEINA

185 N. Wabash Ave.
Chicago, Ill. 60601
Antrame aukšte.

Telefonai:
krautuvės: (312) 263-5826
namų: (312) 677-8489

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

AR JAUNIMAS SUPRAS

Tarptautinės politikos įvykių raida yra tokia neaiški, vingiuota ir dažnai pasimetusi, kaip ji buvo ir prieš keletą dešimtmečių. Tai netiesioginiai prisideda prie Lietuvos okupacijos užtęsimo, todėl ir šiandien mūsų tėvynės reikalas iš esmės nėra pasikeitęs, nesimato tiesaus ir teisingo kelio į Lietuvos išlaisvinimą. Tautos tragedija nėra mums vien tik tėvynės praradimas, ji tęsiasi ir į mus, gyvenančius laisvame pasaulyje, ypač kai pradedam prarasti savo lietuvišką, tautišką dvasią, svetimi vakarų, o blogiausia, jog ir iš rytų vėjai atneša neigiamų įtakų ir įvairiais kanalais užkrečia mus.

Amerikos laisvei ir ekonominiam gerbūviui vis aukščiau kylant, filosofai prieš porą dešimtmečių pradėjo diskutuoti, kaip ilgai tas galės tęstis ir priejo išvados, jog tol JAV gyvenimas vispusiškai augs, klestės, kol naujose kartose neišblės tie idealai, kurie suteikė pagrindą tą gerovę — politinę, kultūrinę, ekonominę sukurti. Deja, idealai ne visuomet eina kartu su gerbūviu, juos naikina krašto priešai įvairiausiom priemonėmis. O didžiausias visų laisvųjų pasaulio kraštų priešas yra komunizmas, kurio visas dėmesys nukreiptas į laisvojo pasaulio silpninimą siaurinant jo ribas netiesioginės agresijos keliu ir mažesnius kraštus pavergiant prievartos būdu.

Kad sovietiniam komunizmui pasiseka sugriauti visus principus siekiant pavergti žmogų kraštuose, kur komunizmas dar nepažįstamas, tai nenuostabu. Jiems lengva ten infiltruoti savo agentus ir subversiją skinti laimėjimus, apgauti, suvedžioti. Tačiau, kai tokia komunistinė propaganda randa atgarsio ir išeivijos lietuvių tarpe, tai pavergtos tautos broliams liūdna ir skaudu. Deja, taip yra. Gražios, bet klatingos iš anapus kalbos ne vieną suklaidina. Dar kiti, nors patys gerai pažinę komunizmą ir jo tironiją mūsų tėvynėje, bet čia laisvėje pradeda skelbti, kad svarbiau esą būti progresistais

ir žvelgti į Lietuvos ateities vizijas realiai, atseit, pagal to žodžio platesnę prasmę siūloma: antgamtiskai, vaiduokliškai, svajingai žvelgti, kurti fantaziją apie būsimos Lietuvos ateitį, visą dėmesį nukreipiant nuo tyliosios rezistencijos okupuotoj tėvynėj ir būtinų pastangų čia išeivijoje. Nė vėliau, o šiandien būtina nepaleisti ginklo iš rankų, kuri šiose sąlygose dar galime vartoti, tai politinį, kultūrinį ir materialinį, paremiant kitų darbus, o taip pat neprarasti vilties. Ar ne laikas pradėti kovingą rezistenciją priešui, esančiam mūsų pačių tarpe? Rezistenciją prieš nepalankius Lietuvai sumanymus ir planus.

Kyla klausimas, kodėl taip yra ir kas laukia toliau. Ar mūsų jaunimas supras dėl ko jų tėvai paliko tėvynę, gimtuosius namus ir artimuosius, ar išsižiebs jų širdyse Lietuvos išlaisvinimo idealai? (eč)

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukoję:

Br. Tamošaitienė,	
N. Miami	100.00
B. Vanagas, Australija ..	12.00
V. Židžiūnas, Worcester	2.00
H. Bitėnas, Elizabeth	20.00
J. Taoras, Pittsburgh	2.00
R. Sonda, Toronto	7.00
V. Benokraitis, Cleveland	7.00
A. Bačiulis, Quincy	7.00
V. Dzigas, Omaha	7.00
V. Knistautas, Cleveland	7.00
V. Čečys, Cleveland	5.00
A. Zatkus, Lawndale	25.00
O. Mikulskienė, Cleveland	2.00
A. Cieminis, Rochester ..	2.00
J. Petronis, Los Angeles	15.00
V. Žiedonis, Cleveland ..	7.00
LB Cape Cod apyl.	
valdyba	10.00
J. Gruzdas,	
N. Miami Beach	2.00
M. Ramanauskas, Oakville	2.00
M. Stark, Santa Monica ..	12.00
V. Augulytė, Cleveland ..	7.00
S. Pladys, Cleveland	1.00
B. Aušrotas, Juno Beach	7.00
A. Kazis, Brooklyn	12.00
K. Giedraitis, Ypsilante	7.00
O. Biežienė, Oak Lawn ..	12.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEŖUL...

(Atkelta iš 1 psl.)

straipsnių politiniais Lietuvos klausimais. Jis keletą kartų lankėsi JAV-se naujai lietuvių tremtinių bangai radus čia naujo gyvenimo kūrimosi sąlygas bolševikams okupavus mūsų tėvynę. Lankėsi Valstybės Departamente dėl Amerikos vyriausybės priimtų linijos — nepripažinti sovietų gresijos prieš Lietuvą pasėkų, t. y., vadinamojo Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą, nes Lietuvos Diplomatinių Tarnybų buvimas ir niekuomet nenutrūkęs jos veikimas yra neįkainojamos vertės argumentas Lietuvos laisvinimo byloje. Taip pat jis lankėsi JAV-se ir Pietų Amerikoje yra turėjęs pasitarimų su savo kolegomis generaliniais konsulais ir kitais svarstant tarptautinių įvykių raidą, iš jos kylančius Diplomatinei Tarnybai uždavinius ir jos tęstinumo išlaikymą, o taip pat nepakeičiamą pasiryžimą ginti lietuvių tautos teises ir dirbti Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymui.

Šiuo metu noriu priminti ministro Stasio Lozoraičio pasakytus žodžius po apsilankymo JAV-se 1968 m., būtent: "Ir ši kartą mano susitikimai su JAV lietuvių palieka man labai gerą ir malonų išpūdį. Gal būt, dabar jis yra net gilesnis negu anksčiau. Man atrodo, kad mūsų išeivija Amerikoje dar niekada, dar gi pirmojo pasaulinio karo metu ir vėliau, atstačius Lietuvos nepriklausomybę, nebuvo tokia vieninga, kaip dabar yra Lietuvos išlaisvinimo klausimu. Todėl aš esu tikras, kad šio nusistatymo JAV lietuvių visuomenė laikysis ir ateityje, kol Lietuva atgaus nepriklausomybę. Kiek pastebėjau, jaunesnės kartos lietuviai aktyviai dalyvauja lietuvių veikloje, daugelis jų užtikrins jos ateitį, jaunais jausmais ir naujais metodais, jeigu tokių atsirastų, vykdydami senus — teises, teisingumo, patriotizmo principus. O tiems metodams aiškinti geriausias būdas yra laisvas demokratiškas svarstymas, vaduojantis "bona fide". Aš pageidaučiau, kad šiais sunkiais bei karčiais Lietuvai laikais, lietuviai šiame laisvės krašte visur susidarytų užuovėją, kurioj vyratų Lietuvos interesai ir bręstų idėjos bei veiksmai padėti Lietuvai išsivaduoti iš sovietų okupacijos. Kokia dide yra Lietuva ir jos laisvės atstatymo reikalas ir kokie maži skirtumai, kurie kyla mūsų tarpe".

Kokie prasmingi šie žodžiai, todėl pravartu būtų juos įsūdinti šiandien, kada tuos mažus skirtumus

pradedam laikyti aukščiau didžiųjų tikslų. Dabar, spaudoje pasirodžius ir šalies rūpesčių dėl Lietuvos diplomatinės tarnybos tęstinumo, pažvelgkime į jos atliekamas funkcijas.

Diplomatinių Tarnybų atstovauja Lietuvos valstybei, rūpinasi Lietuvos piliečių interesais, artimai bendradarbiauja su užsienio lietuvių visuomene, palaiko ryšius su draugingomis mums valstybėmis, informuojant jas apie padėtį ir intervenuodama tais klausimais, kuriais reikalinga politinė parama. Be to, veikia svarbioje propagandos srityje, santykiaudama su spauda ir teikdama žinių apie Lietuvos praeitį ir dabartį. Pagaliau praėjus tokiam laiko tarpui, svarbu, kad iš viso mūsų diplomatinė tarnyba veikia, vien savo egzistencijos faktu palaikant užsieny gyvą Lietuvos laisvės atstatymo bylą, parodo svetimoms vyriausybėms sovietų neteisėtą ir nepateisinamą laikyseną Lietuvos atžvilgiu.

Kalbant apie garbingą sukaktuvinį negalima pamiršti ir jo gyvenimo palydovės ponios Vincentos Lozoraitienės, kuri be pavyzdingos žmonos ir motinos pareigų yra daug nuvei-

kusi ir savo įnašą įdėjusi į lietuvių tautos gyvenimą aktyviai nuo pat jaunystės dalyvaudama organizaciniam bei visuomeniniam darbe. Ji rašė spaudoje, redagavo moterų žurnalą, išvertė į italų kalbą Petručio knygą "Kaip jie mus sušaudė", o taip pat išaugino du sūnus: Stasį, jr. Lietuvos Pasiuntinybės Sekretorių prie Šv. Sosto Vatikane ir Kazį, kuris eilę metų kalbą per lietuvių radiją į Lietuvą iš Vatikano, pavergtiems broliams teikia informacijas apie religiją, laisvojo pasaulio lietuvių gyvenimą bei veiklą.

Šiuo trumpu straipsniu neįmanoma čia apibūdinti Jubilato nueito kelio ir atliktų darbų Lietuvai, bet baigiant, prisimena jo pasakyti prasmingi ir nuoširdūs žodžiai atsisveikinant New Yorko lietuvių: "Tai, ką esu daręs, dariau dienos šviesoje, ir už savo darbus imuose atsakomybės. Rezistencinės dvasios pas mane niekuomet netrūko, palinkimas rezistuoti prieš nepalankius Lietuvai sumanymus ir veiklą."

Didžiai gerbiamam jubilatui Diplomatijos ŠeŖui min. Stasiui Lozoraičiui, linkėtina dar daug pasidarbauti, kol mūsų tėvynėje sušvis laisvės aušra.

ŠVEICARIJOJE EX LIBRIS PARODOJE LIETUVAITĖ LAIMĖJO PIRMĄ PREMIJĄ

Gražios Didelytės Ex-Libris laimėjęs pirmą premiją.

Nuo rugpiūčio 16 iki rugšėjo 3 d. Lugano, šveicarijoje, vyksta "Ex Libris" paroda, suruošta ryšium su ten pat buvusiu 17-tuoju tarptautiniu Ex Libris kongresu.

"Muzikinių Ex Librisu" (muziko Fabio Schaub fundacijos) pirmą premiją laimėjo vilniškė lietuvė Gražina Didelytė. Jos nupieštas Ex Libris garbingoje vietoje išstatytas Lugano miesto meno parodų rūmuose (Villa Ciani). Antra vieta atiteko rumunui, trečia — slovakai iš Bratislavos. G. Didelytės nupieštas exlibris

"Ex musicis" įdėtas per visą puslapį parodos kataloge.

Parodoje taip pat išstatyti šių lietuvių dailininkų darbai, kuriais jie dalyvavo "Lugano mieste" ir "Fondazione Fabio Schaub" "Ex musicis" konkursuose: Augustinas-Virgilijus Burba, Klaipėda; Petras Raudunė, Vilnius; Antanas Kmeiliauskas, Vilnius; Irena Žviliuvienė, Vilnius; Alfonsas Čepauskas, Vilnius.

Parodoje kaip Lenkijos dailininkas dalyvavo lietuvis Stasys Eidrigėvičius, Varšuvoje.

Diplomatijos paraštėje (69)

Vaclovas Sidzikauskas

Petro Klimo likimas

1944 m. rugpiūčio mėn. gavau laiškėlį iš Tauragės įstrigusio mūsų pasiuntinio Prancūzijai Petro Klimo, kuriame jis manęs prašė padėti jam susijungti su Grace mieste, Pietų Prancūzijoje, gyvenančia jo šeima. Tą laiškėlį jis man atsiuntė per tūlą J. Kurmies, gyvenusį Natkiškiuose arti Ragainės, Tilžės apskrityje.

Klimo istorija buvo tokia. Hitlerio kariuomenei artėjant prie Paryžiaus, maršalo Petaino vyriausybė išsikėlė į Vichy, vidurinė Prancūzijoje. Nenorėdamas palikti Paryžiuje — Lietuvos pasiuntinybė Petainui nutraukus diplomatinį santykius su Lietuva buvo atiduota sovietams, — Klimas išvažiavo į Grace miestą, kuriame turėjo išgijęs nedidelę nuosavybę ir kur gyveno jo žmona su sūnum ir dukra, Paryžiuje palikdamas pasiuntinybės patarėją dr. Stasį Bačkį, kuris gyveno privačiame bute.

Klimo į Lietuvą rašytas laiškas, kuriame jis prastai atsiliepė apie vokiečių kariuomenę, kurią, anot jo "ir tie smirdžiai" (suprask bolševikai), muša", pateko į Gestapo rankas. Kai 1943 m. vokiečių kariuomenė užėmė iki to laiko laisvą pietinės Prancūzijos dalį su Grace miestu, gestapas suėmė Petrą Klimą ir jo byla perdavė Kauno gestapui, persiųsdami jį patį į Kauną, etapo keliu, net, regis, per 19 kalėjimų.

1943 m. žiemą, sutinusiomis kojomis ir nusilpusia sveikata jis atsirado Kaune, kur vietinio Gestapo buvo paleistas ir apsigyveno pas savo svainę. 1944 m. balandžio pabaigoje, atvykęs iš Berlyno į Kauną, aš jį aplankiau Vaidžanto gatvėje. Radau jį kiek atsigavusį nuo kalėjimų ir transporto. Ilgai kalbėjovos, išsipasakojavo savo pergyvenimų istorijas, apžvelgėva karo eigą ir tarptautinę politinę padėtį, žvelgėva į ateitį. Mudviejų pasikalbėjimo išvadoje aš savo kolegai patariau nedelsiant vykti pas šeimą į Grace. Klimas kiek abejojo, sakėsi nenorįs skubėti, kad neiššaukus Gestapo įtariamų, norįs fiziškai atkusti, nes čia turįs tam geras sąlygas, juoba, kad jis netikėjo į Lietuvai grėsusį antros bolševikinės okupacijos pavojų, o tikėjo vokiečių kariuomenės pranašumu.

Sugrįžęs į Berlyną apie mano pasimatymą su Klimu painformavau jo žmoną Bronę iš kurios gavau birželio 7 d. rašytą tokį laiškėlį: "Litauisch. Brangus p. Vaclovai, Tamstos kortą gavau — labai ačiū. Laužau

sau galvą visokiais klausimais: ar gavo Petras leidimą važiuoti, jei taip, tai kaip jis galės dasikasti ligi mūsų. Esu ir vėl apimta visokių neramumų. Bijau, kad jis ten nepasiliktų. Jei sužinotum ką nors tikresnio, prašau parašyti!

Pas mus tuo tarpu suliginamai dar ramu. Žinoma, visaip gali būti. Dėl viso ko skatina išvažiuoti iš šių mėlynų padangių į tikresnes vietas. Bet kur žmogus gali važiuoti? Esu nutarus pasilikti vietoj. Bet kas bus su mūsų tėvynė? Nejaugi ir vėl tie smirdžiai užviešpataus! Ir kas bus su tautiečiais? Ir kur teisybė šiame pasaulyje? Ką daro Regina? Tikras košmaras! Daug kas reikėtų pasakyti, bet šiuo momentu, rodos, nieko nebėr skubaus, o ypatin-gai savo personoj. Tik vienas klausimas stovi akyse: etre ou ne pas etre! (būti ar nebūti). Viso gero, Br. Klimienė." O 24. VII.: "Nesulaukdama jokių žinių nei iš Petro nei apie jį ir vėl rašau, prašydama jei žinotum ką nors apie jo likimą, man pranešti. Esu visa apimta didelės baimės ir susigraujimo. Nejaugi jis turėjo ten pasilikti, nejaugi jam nedavė leidimo išvažiuoti. Nelaimėm nēr galo. Lieju ašaras ir už visus mūsų tautiečius. Bet už ką ta bausmė? Kur Regina? Parašyk. Viso gero, Br. Klimienė".

Antros bolševikinės okupacijos grėsmei didėjant mūsų diplomatijos likučiai, (jei taip galima pavadinti), Kaune: Petras Klimas, Ladas Natkevičius ir mano žmona palaikė glaudų kontaktą tarp savęs, protarpiais susitikdami sutarė drauge išvažiuoti iš Lietuvos. Jie gavo reikalingus vokiečių įstaigų leidimus ir bilietus autobusu į Kybartus. Sutartą vakandą, regis, liepos mėn. 7 d. 1944 m., Natkevičius su šeima ir mano žmona atėjo prie autobuso, ir labai nustebo nesulaukę Klimo. Pasirodė, kad jis su savo svaine buvo išvažiavęs į jos tėviškę Eržvilko apylinkėje. Vėliau, atvažiavęs į Tauragę, rado sieną į Vokietiją uždarytą. Klimas apsigyveno pas Tauragės burmistrą ir iš jo, per mano suminėtą Kurmies parašę man laiškutį prašydamas pagalbos, būtent atsiųsti jam pakvietimą tarnybai Berlyne ir leidimą pereiti sieną. Tuo pat jam pasiūčiau pakvietimą tarnybai, tikėdamasis, kad tai jam suteiks galimybę ir sienai pereiti.

Atrodo, kad mano laiško ir pasiųsto dokumento Klimas negavo, nes 1944 m. rugsėjo 1 d. iš jo gavau tokį

SOS šauksmą: "Tauragė, den 1. Sept. 1944. Mein lieber Freund, Ich warte immer auf die Arbeitsantrag und die entsprechenden Einreisedokumenten, die Du mir versprochen hast. Ich will zusammen mit meiner Schwaegerin Lesauskienė und ihr Sohn fahren. Du kannst all das mir auf den Namen: Herrn Kurmies, Natkischken, Kreis Tilsit, schicken. Ich hoffe, dass Herr Zilinskas, von Sonnenburg, wird mich in dieser Lage, nicht vergessen wollen. Bitte um schnellste Antwort dein P. Klimas."

Gavęs tą laišką aš tuoj kreipiausi į Sicherheitsamto Baltiškojo skyriaus viršininką Wolff su prašymu telegrafuoti į Tauragę leidimą Klimui pereiti Vokietijos sieną. Wolffas tą pačią dieną pasiuntė Blitztelegramą į Tauragę su įsaky-mu praleisti Klimą, tačiau labai nusiminiau, kai kitą dieną Wolffas man pranešė, kad nurodytu adresu Tauragėje Klimo neberado.

Laimingu būdu kaip tik tuo metu pasitaikė kitą pro-

ga, būtent Sąjunga gavo žinią iš Telšių, kad vyskupas Borisevičius yra surinkęs gerokai maisto lietuviams kaliniams ir tremtiniams Vokietijoje ir prašo atsivežti žmogų maistą atsivežti. Tą misiją sutiko atlikti tuo metu Berlyne gyvenęs, buvęs Pieno Centro direktorius, Jonas Glemža. Painformavau jį ir apie Klimą reikalą, daviau visus Klimą liečiančius duomenis, prašiau būtinai jį surasti ir jam pasakyti, kad nedelsdamas vyktų į Tauragę pasiimti leidimo išvykimui į Vokietiją. Tačiau likimas taip lėmė, kad Glemža pavėlavo, suspėjo pasiekti tik Tilžę, o toliau vykti jau negalėjo dėl sovietų dalinių staigaus pasistūmėjimo į vakarus. Glemža sugrįžo nieko neatlikęs. Daugiau jokio kontakto su Klimu neturėjau; vėliau sužinojau, kad jis buvo NKVD suimtas, nu-teistas ir ištremtas į Sibirą. Nežiūrint dukters Eglės, ištektėjusios už prancūzo diplomato, ir kuri 4 kartus jį aplankė Lietuvoj grįžusį iš Sibiro, pastangų per Prancūzijos vyriausybę gauti jam leidimą išvažiuoti į Prancūziją pas šeimą, jis nebuvo išleistas ir 1969 m. mirė Kaune ir palaidotas Petrašiūnų kapinėse.

KOMUNISTŲ TARPE NEGERIAU...

(Atkelta iš 1 psl.)

ropoje. Iki šių metų atrodė, kad trys didžiosios Vakarų Europos — Prancūzijos, Italijos ir Ispanijos komunistų partijos ėjo panašia kryptim: toliau nuo Maskvos, priimant Vakarų demokratijų pliuralistines taisykles. Anot The Economist šios prielaidos antroji dalis pasirodė abejotina, kai prancūzų komunistai atsisakė savo sandaros su socialistais. Abejonių kilo ir dėl pirmos tos prielaidos dalies — atsisakymo priimti Maskvos įsakymus. Laike disidentų bylų, Ispanijos ir Italijos komunistai Maskvą kritikavo, tuo tarpu prancūzai, nors tas bylas ir smerkė, tačiau savo ugnį daugiau koncentravo Carterio "kišimasi" į sovietų vidaus reikalus.

Kitą pavasarį numatyti rinkimai į Europos parlamentą, kuris iš pradžios dar neturės daug galios, tačiau ilgainiui ją galės įsigyti. Rinkimai į jį bus tiesioginiai, kaip ir į Lietuvos seimus pagal partijų sąrašus, todėl iš jų gali paaiškėti, kas iš tikro turi daugiau pasekėjų — komunistai ar socialistai — Prancūzijoje, kurioje tiesioginių rinkimų nebuvo nuo 1956 metų. Čia iškyla ir Ispanijos priėmimo klausimas. Prancūzijos ūkininkai jos priėmimo nenori, nes bijo pigesnių Ispanijos žemės ūkio produktų importo. Ieškodami jų balsų prieš Ispanijos priėmimą

pasisakė gaulistai ir... komunistai. Tuo tarpu Italijos kompartijos vadas Berlinguer pasisakė už Ispanijos priėmimą į Vakarų Europos Bendruomenę, tikėdamasis, kad tai padidins "liaudies masių" balsą joje.

★

Minint Čekoslovakijos pavergimo dešimtmetį, iškilo ir klausimas, kas būtų, jei čekų ir slovākų komunistų

vadai tasyk pasirodytų drąsesni ir Brežnevui nenusi-leistų. Juk jis su jais tarėsi dar prieš pasiųsdamas savo kariuomenę, panašiai kaip Stalinas su mumis.

Ir taip, kaip Stalinas pastatė mus prieš savo susitarimą su Hitleriu, taip Brežnevas 1968 m. rugpiūčio 26 d. į Maskvą pašauktiems Čekoslovakijos vadams pasakė, kad prezidentas Johnsonas jį prieš dvi dienas užtikrinęs, jog JAV Čekoslovakiją laiko be sąlygų esančia Sovietų Sąjungos įtakos zonoje. Dabar buvęs Čekoslovakijos kompartijos CK sekretorius Zdenek Mlynar, gyvenęs nuo 1977 m. Austrijoje, teigia, kad gal kitokia JAV laikysena būtų kiek paveikusi rusus, tačiau dabar Šveicarijos St. Gallen universitete dėstęs buvęs min. pirmininko pavaduotojas Oto Sik aiškina, kad partijos šefas Dubček iš viso nebuvo joks reformatorius, bet tik ėjo su srove. Jis visai nebuvo pasiruošęs priešintis sovietams. Nepaisant to, sovietai turėjo brangiai sumokėti už tą invaziją. Čekus, kurie didžiavosi savo draugyste su rusais, jie pavertė priešais. Jie sunaikino prielaidą, kad gali būti kokia nepriklausomų valstybių santarvė su Sovietų Sąjunga, kuria tos valstybės pasižadėdų gerbti sovietų karinius ir ūkinius interesus ir jiems nekenkti. Pagaliau toji invazija sukėlė ir tą sąjūdį Vakarų Europos komunistų tarpe, kurį stebėtojai pavadino Eurokomunizmu. Kaip ten būtų buvę, jei... tačiau negali ir sakyti, kad Hua, dabar mokindamas europiečius, jog pergalė priklauso tik tom tautom, kurios turi drąsos kovoti, labai prasi-lenktu su teisybe.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIŲ METŲ GRUPĖSE:

Rugsėjo 22 d. — \$845.00

(su vadove p. Rudziūniene)

Gruodžio 22 d. — \$1045.00

(dviejų savaitėjų).

Grupės aplankys Vilnių, Kauną ir Trakus. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu New Yorke.

KELIONES Į LIETUVĄ 1979 M. PRASIDEDA BALANDŽIO 11 D.

REGISTRACIJOS PRIIMAMOS DABAR.

Dėl smulkesnių žinių ir registracijos kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

• 393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos autvarkom išskietim dokumentus.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Trisdešimt metų be Keturakio -- Juozo Vilkutaičio

BIRUTĖ VILKUTAITYTĖ-GEDVILIENĖ

Toli nuo tėvynės, mažoje Hochfeldo bažnytelėje, liūdnai nuskambėjo varpai, pranešdami lietuvių tremtinių stovyklos gyventojams, kad dar vieną auką paviliojo svetima Augsburgo kapų žemė...

1948 m. rugsėjo 11 dieną, po sunkios plaučių uždegimo ligos, Vokietijos Augsburgo Servatius-Stift ligoninėje, užgeso gyvybė tylaus ir kuklaus žmogaus, kuris šiandien okupuotos Lietuvos "literatūros mokslininko" V. Kuzmicko yra kaltinamas kaip pasisavinęs autorystę "Amerikos pirtyje" komedijos, turėjusios nepaprasto pasisekimo kuriantis lietuviškajam teatrui, o drauge ir nemažos reikšmės tautiniame sąjūdyje prieš Maskvos vergiją XIX amžiaus pabaigoje.

Kyla klausimas: kodėl dabar, praėjus tokiai ilgai eilei metų, "Amerika pirtyje" vėl su didžiausiu pasisekimu atgyja okupuotoje tėvynėje, tačiau jos tikrasis autorius — Juozas Vilkutaitis nustumiamas šalin su apkaltinimais, jo vietoje pastatant brolių — inžinierių Antaną Vilkutaitį. Atsakymą rasime jau paruoštoje ir į spaudą atiduotoje knygoje — "Tikrasis Keturakis ir jo raštai", kuri, tikimės, dar šiais metais pasieks skaitytoją. Ši knyga yra daugelio laukiama ir okupuotoje Lietuvoje, tačiau apgailėtina, kad ji į ten suras kelią tik pasišventėlių, slaptos spaudos knygnešių dėka, kaip ir pirmoji Keturakio "Amerika pirtyje", parnešta iš Prūsų...

Šių mirties sukurtųjų proga nors trumpai peržvel-

kime faktus ir priežastis, privedusias Kuzmicką prie dabartinio kaltinimo ir prie klastojimo dviejų brolių Vilkutaičių raštų palikimo.

"Amerikai pirtyje" pasirodžius 1895 m. slaptoje spaudoje ir kaimo klojimų "teatruose", tik nedaugelis Suvalkijos veikėjų žinojo, kad po Keturakio slapyvardžiu yra prisidengęs jaunas, savamokslis, invalidas kaimietis Juozas Vilkutaitis. Kaip matysime, jis buvo ne mažesnių gabumų, kaip ir jo vyresnysis brolis, inžinierius Antanas V., kurį V. Kuzmickas dabar vadina "vunderkindu" ir jam atiduoda ne tikrai Juozo V., bet ir kitų nežinomų autorių darbus.

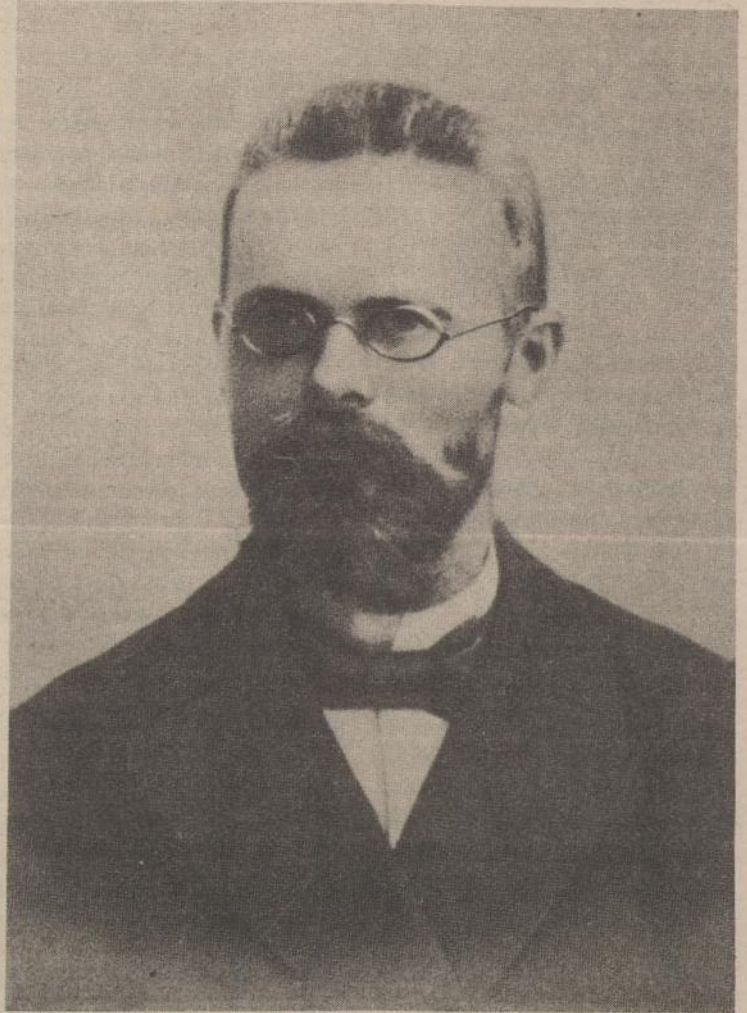
Juozas V. pats, be jokių mokytojų, paisekė aukšto išsilavinimo ir kaip teisininkas 1908 m. rusų caro valdžios buvo patvirtintas teisėju Balbieriškyje. Paskelbus Lietuvai nepriklausomybę, buvo paskirtas Seinų Apskrities Taikos Teisėju 1919 m., o juos lenkams užėmus, jam buvo pavesta sukurti Taikos Teismą Prienuose. Pasišventęs savo pareigoms, sąžiningas ir teisingas teisėjas, Juozas Vilkutaitis užsipelnė pagarbą visų žmonių, o iš 1923 m. Marijampolės Apygardos teismo dokumento skaitome: "...Aplamai imant, kaip matyti iš visų Teisėjo Vilkutaičio sprendimų bylų, jisai nagrinėja bylas pilniausiai ir apsvarsto jas plačiausiai iš visų Taikos Teisėjų".

Inž. Antanui V. mirus 1903 m., kažkoks korespondentas Amerikos lietuvių spaudoje tik per klaidą pri-

skyrė jam ir Keturakio slapyvardį (bei jo darbus), kadangi inž. Antanas V., kaip publicistas, labai gyvai reikėsi šioje spaudoje, pasirašinėdamas daugeliu įvairių slapyvardžių. Tą pačią klaidą pakartojo kitas užsienyje (Petrapilyje) gyvenantis žmogus (S. Baltramaitis), tačiau ir vieno, ir kito klaidą, per spaudą atitaisė žymus to meto Suvalkijos veikėjas, vėliau tapęs Teisingumo Ministeriu Petras Leonas. Tą pat padarė ir dr. Kazys Grinius, vėliau tapęs Lietuvos Respublikos Prezidentu. Šie abu veikėjai pažinojo Antaną V. Nuo Maskvos studentavimo laikų. Tuo visas neaiškumas pasibaigė, ir daugiau niekuomet viešai tai nebuvo diskutuojama, nors nemažas skaičius žmonių jau buvo suklaidinta. Patsai autorius, nepaprastai kuklus, tylus, bet save gerbiąs žmogus, nematė jokio reikalo aiškintis ar save ginti (ne tik šiuo atveju, kaip matysime jo knygoje).

"Amerikas pirtyje", atlikusi savo uždavinį, nepriklausomybės gyvavimo metais buvo padėta "ant lentynos" ir tik retų sukurtųjų progomis būdavo prisiminta, niekam neabejojant, kad jos autorius buvo Juozas Vilkutaitis. Čia reikia pastebėti, kad inž. Antanas V. po "Amerikos pirtyje" pasirodymo 1895 m. gyveno dar 8 metus, bet niekas ir niekada iš jo nėra girdėjęs, jog jis esąs jos autorius...

1941 metais Maskvos lena vėl prispaudė mūsų žemę... Daug sūnų ir dukterų, gelbėdami savo gyvybes, pasitraukė į laisvą pasaulį,

Teisininkas Juozas Vilkutaitis-Keturakis.

tuo pačiu tapdami priešais dabartiniams jos valdytojams, o pasitraukusiųjų tarpe buvo ir Juozas Vilkutaitis-Keturakis... jau numatytas, bet dar nespėtas išvežti vergų stovyklon... į Sibirą...

Štai kodėl tiek daug pastangų V. Kuzmickas padėjo, ieškodamas kokių nors "mokslinių" įrodymų, jog "Ameriką pirtyje" parašė Antanas, o ne Juozas — įrašytas į komunizmo mašinose su naikinamųjų knygą... "Amerikos pirtyje" ir iš naujai pertemptos ant komunistinio kurpalio istorijos neišmes, tačiau seniai mirusį autorių nutarė galutinai sunaikinti ir pakeisti broliu, kuris toli nuo tėvynės — Kaukaze — ištikimai tarnavo carui ir dar jaunas mirė Rusijoje.

V. Kuzmickas surado daugiau kaip 300 įvairių dokumentų, inž. Antano V. tarnybinių bylų, tačiau... jokių įrodymų jis nesurado, kadangi jų ir nebuvo. Visi jo įrodymai liko — ta pati sena istorija — kažkieno padaryta klaida užsienyje. Ta sena klaida Kuzmickas parėmė savo kaltinimą, o į P. Leono ir dr. K. Griniaus pareiškimus jis paprasčiausiai numojo ranka... To dar negana: V. Kuzmickas paruošė ir išleido knygą — "Keturakis Rinktiniai Raštai", kuri yra didžiausias suklastojimas mūsų literatūros istorijoje. Šioje savo knygoje Kuzmickas labai kategoriškai pareiškė: "Amerikos pirtyje" autorius buvo Antanas Vilkutaitis ir jokio kito Vilkutaičio rašytojo nėra buvę" — taigi mūsų knyga "Tikrasis Keturakis ir jo raštai" bus di-

delis nusivylimas Kuzmickui ir juo patikėjusiems...

Šiuo metu jau tur būt visiems užsienio lietuviams yra žinoma tikroji padėtis okupuotoje tėvynėje, nepaisant didelės, gudriai varomos propagandos, pasinaudojant net ir laisvąja spauda. Todėl neuostabu, kad ir Kuzmicko "moksliniai" išvedžiojimai daug kam spėjo apdumti akis, kadangi ir Pr. Naujokaitis savo "Lietuvių literatūros istorijoje" pilnai jais pasirėmė, dar pridurdamas: "Neaiškumas atsirado, kad Antanas yra anksti miręs, o Juozas autorystės garbės niekada nebuvo atsisakęs"... Tokiu tai būdu klaidinimas ir klastojimas vyksta ir toliau... Tiesa, Juozas Vilkutaitis tos garbės neatsisakė, kadangi ji priklausė jam, tačiau pats jos niekada ir neieškojo. Jis savęs net rašytoju nevadino, nors iš tikrųjų juo buvo visą savo gyvenimą. Prieš pasirinkdamas teisininko profesiją, Juozas Vilkutaitis-Keturakis suspėjo išleisti pasaulin tik keturis savo veikalėlius, tačiau ir vėliau, atradęs laisvesnio laiko nuo savo ilgų darbo valandų, jis imdavo plunksną ir, kaip realistas dailininkas, piešdavo jam taip artimo kaimo žmonių gyvenimo vaizdelį, kuris, anot teatro veterano G. Landsbergio-Zemkalnio, yra "kaip fotografija mūsų ūkininko, tamsybėje paskendusio, pirkios, parodytos visuomenei be jokių nudažytų rėmų ir be sentencijų"...

Nors pats autorius jau 30 metų ramiai ilsisi, iškeliavęs amžinybėn, nesulaukęs taip trokšto grįžimo laisvon (Nukelta į 6 psl.)

"Amerika Pirtyje" autorius Keturakis — Juozas Vilkutaitis su savo šeima Birštone 1927 m.

Australijos lietuvių sportininkų

KELIONĖ PO AMERIKA

Antanas Laukaitis

LAS VEGAS

Los Angeles mieste mūsų laukė nauja mūsų Las Vegas ekskursijos vadovė Birutė Lambergaitė. 'Bangos' pirmininkas inž. A. Šėkas šiuo metu su vaikais turėjo būti skautų stovykloje, todėl vadovavimą pavedė šiai puikiai ir energingai blondinei. Ir kas per mergina ta Birutė! Ji pasirūpino viskuo, net ir ledais su visokiais gaivinamaisiais gėrimais, kurie šią keturių valandų kelionę padarė labai smagią. Turbūt pirmą kartą per visą kelionės laiką ir aš galėjau pilnai atsipūsti ir neturėti jokių rūpesčių, nes mūsų Birutė savo galingu balsu net ir didžiulius triukšmadarius - pokeristus - įstengdavo nuraminti. Gi lietuviškos dainos, iš kur jų jinai tiek ir moka, skambėjo pirmą kartą taip galingai ir gražiai. Nežinau kodėl, gal dėl to, kad savo pagelbininku turėjo iš laimės besišypsantį Jurgį Liutiką, kuris man į ausį bent porą kartų pakuždėjo, kad šiuo metu ir jo sydnėjiskis - ir už lietuviškus dalykus galvą dedantis - tėvukas Česlovas Liutikas būtų labai laimingas, matydamas tą puikią merginą taip gražiai tvarkančią šiuos australiškus lietuvius.

Las Vegas apsistojaime pačiame didžiausiame pasaulio motelyje, turinčiame 1000 kambarių. Tikras kambarių miestas ir be atskiro plano negali net susigaudyti kur turi žmogus eiti. O karštis, karštis! Net ir Australijoje tokio sunku rasti! Pirmąją dieną termometras rodė 115 laipsnių, kai kitą dieną jis jau buvo pakilęs net iki 117. Tačiau taip baisu jau nėra. Jeigu rytinėje Amerikoje mes turėjome po 90 laipsnių su truputį mažiau laipsnių drėgmės - ir ten jautėme jau tikrą karštį, praktiškai varydami - tai čia dykumose daug didesnis karštis yra labai sausas ir žmogus labai mažai prakaituoja, nors, žinoma, visur yra šalto oro vėsinimai ir lauke tenka būti tik pereinant iš vieno hotelio ar casino į kitą. Man Las Vegas jau buvo nenaujiena ir aš bandžiau atsigriebti tai, ką pirmą kartą prieš keletą metų buvau čia palikęs. Tačiau, tikrai mažai betruko ir, jeigu tik nebūčiau pritrūkęs kantrybės ir laikęsis mano draugų man duotosios sistemos, tai viskas būtų pasibaigę gerai. Tačiau, būdamas nekantrus ir norėdamas per greit pasidaryti turtingu, pasilikau ir vėl su skyde kišeniųje, sau ramiai pasiguosdamas, kad trečias kartas kada nors tikrai nemeluos.

Gyvenimas šiame mieste tikrai yra įdomus. Nors ir ne sezonas da

bar, tačiau žmonių pilna visur. Kuriam tik būsi hotelyje, restorane ar casino - ir nesvarbu kuriuo laiku - žmonių pilna. Traukia jie čia viską. Gi mūsų australiškai, ypačiai sydnėjiskiai, pripratę prie pokerio mašinų, čia vadinamų 'slots' mašinomis, šių vienanarių banditų rado visur ir tiek daug kad net nežinojo kurią traukti. Gi čempionu traukiku buvo mūsų didysis adalaidiškis Edas, kuris prisirinko tiek sidabrinių dolerių, kad ir lėktuve, jau skrendant į namus, jis jų dar apie šimtinę specialia maiše turėjo. Apie jo laime prie rouletės ir 'black jack' tai jau nekalbėsime, nors pasisekimas gražuolių tarpe tai buvo nepaprastas. Kalbant gi apie gražuoles, tai jų buvo tikrai daug. Ir gražuolių visokių: juodų, raudonų, blondinių, plonų, storų, už pinigų, be pinigų, kokių tik žmogus benorėtų, tačiau jos visos čia yra tik antraeilis dalykas, nes azartinis pokerio mašinų skambėjimas, rouletės ratų tarškėjimas ir visoki kitoki azartiški piniginiai skambėjimai čia yra pačioje pirmoje vietoje, gražuoles, ir turbūt sexą, paliekant antroje vietoje. O gi, ilgakai palošus ir dar prasiološus, kas būna visiems 90%, marginos mažai ir terūpi, nors taip sau netyčiomis ir teko nugirsti keletą gražių nutikimų mūsų australiokų tarpe. Pasirodo ne visiems jau iš jų gemblinimas yra pirmoje vietoje.

Ne sezono metu gyventi Las Vegas yra gana pigu. Mes mokėjome po \$10 parai, už tai nemokamai gaudami europietiškus pusryčius, po du kokteilius, kavos, vaisvandenių, čipsų ir kt. Kiekvieną vakarą nuo 6-tos valandos vakaro šampano galėjai nemokamai gerti kiek tik norėjai, o lošdamas casino gali ir kitų visokių gėrimų gerti nemokamai. Mūsų vienintelis casino Hobarto mieste, Tasmanijoje, galėtų labai ir labai daug ko pasimokinti iš Las Vegas. Ir aš tikiu, kad jo atstovas Antanas Andrikonis pamokins savo casino kaip reikia patenkinti žmones.

Po dviejų azartinių dienų ir labai mažai miego, palikame mes Las Vegas ir pilnu tempu spaudžiame atgal į Los Angeles. Kelionė yra jau daug ramesnė. Aptilo dainos, vadovė, galvą priglaidusi ant plačių Jurgio pečių, jau ir mažai kalba ir daugiau snaudžia. Tačiau prisiekę pokeristai savo darbą dirba toliau ir šį kartą vietoj popierinių dolerių jau skamba sidabriniai.

LOS ANGELES

Atvykstame į parapijos namus kur mūsų jau laukia žmonės, pas kuriuos ir vėl mes apsistojame. Šį kartą man tenka apsistoti pas mūsų Las Vegas vadovės Birutės mamą ir jos seserį Nemirą, kurios du sūnūs yra puikūs sportininkai. Gyvena jos pajūry, Santa Monica priemiestyje. Namas didelis ir gražus, šeiminingas puikios, vaišina, šėnavoja, net rašomąją mašinėlę parūpina mano straipsniams parašyti. Tačiau, nori-nenori, įeidamas į namus turi nusiimti batus O aš, kaip pamirštu - taip pamirštu tuos savo batus nusiimti ir vis irėplioju į jų saliono kilimus. Su mamyte, kuri taip puikiai mane vaišina, susitardavom - ji atleisdavo, tačiau dukrelė - tai nežinau, tikriausiai apsidžiaugė, kai aš palikau Los Angeles.

Grįžtant namo, vienas iš svarbiausių įvykių visoje kelionėje, buvo mūsų iškiliojo krepšininko, ir šiais metais mediciną bebaigiančio, Romo Gulbino vestuvės su Australijoje gimusia ir vėliau po keletos mėnesių su tėvais į Ameriką išvykusia Laura Žaliūnaite. Genė ir Algis Žaliūnai, dar Sydnėje begyvendami, buvo gerai žinomi lietuviško jaunimo veikloje, kur jie šoko tautinius šokius, vaidino ir plačiai reikšėsi su jaunimu. Gi Amerikoje Algis labai plačiai išsimušė savo asmeniškame gyvenime, eidamas vis aukštyr ir aukštyr. Šiuo metu jis turi savo milijoninį biznį darant statybas ne tik pačioje Amerikoje, bet ir arabų kraštuose. Jis taip pat yra labai veiklus ir Los Angeles lietuviškojo teatro gyvenime, kur jis ne tik pats vaidina, bet yra visų scenos veikalų dekoratorius, laimėjęs net premijas už tai. Laura yra buvusi tautinių šokių šokėja, baigusi savaitgalio lietuviškąją mokyklą ir yra puiki lietuvaivaitė. Mūsų būsiamasis gydytojas Romas yra nepaprastų gabumų jaunuolis. Baigęs Sydnėjaus universitetą formaciją, jis nepasitenkino tuo, bet pradėjo studijuoti mediciną ir ją dabar baigia. Sportiniame gyvenime jis yra aukštai iškiles krepšininkas ne tik lietuvių tarpe, bet taip pat ir australų, ir buvo išrinktas į N.S.W. valstijos rinktinę.

Vestuvių apeigas lietuvių bažnyčioje atliko parapijos klebonas prel. J. Kučingis, kai pirmą kartą man teko išgirsti taip gražiai giedant mūsų australiečių sportininkų draugus ir buvusio mūsų priemimo komiteto narius V. ir B. Dapšius. Abiejų tokie galingi balsai tikrai būtų labai malonu išgirsti ir Australijoje. Vestuvinės apeigos buvo tikrai iškilmingos ir gražios, tačiau ir vėl Amerikoje, ir tur būt tikrai tik Amerikoje, man teko šių vestuvinių iškilnių metu, pirmą kartą išgirsti bažnyčioje žmones plojant ir ... pirmą kartą pamatyti per vestuves bažnyčioje renkant pinigų. Keista, bet viskam yra pirmas kartas.

Vestuvinė puota įvyko dideliame ir naujame hotelyje, kurio dekoravimo visus darbus atliko pats Algis Žaliūnas ir jo kompanija. Nuotaika labai iškilminga, stalai puikiai dekoruoti, gi bendras maisto stalo tiesiog lūžta nuo visokių skanumynų. Puiki muzikos kapela ir kelneriai sus įvairiausiais gėrimais neleidžia niekam nuobodžiauti.

Prasideda oficialioji dalis. Losangelietė p. Dovydaitenė, jaunosios tėvų artima draugė, savo poetiškai skambančiu balsu praneša jaunųjų atvykimą ir jų lietuvišką sutikimą su duona ir druska. Nuaidi triukšmingi plojimai ir mūsų jaunavedžiai jau su mumis. Gražus p. Dovydaitenės sveikinimo žodis, įpinti jautrūs atsiminimai apie jaunąją ir jos asmenišką atsiekimą gyvenime, supažindina ją su įvairiaspalve vietine ir australiškąja svečių dalimi. Keliamas už jaunuosius tostas ir griausmingas 'Ilgiausių Metų' pradeda šią vestuvinę puotą. Pirmiesiems alkio ir troškulio pojūčiams apsiraminti ir juos skaniaisiais patiekalais numalšinusi, linksmoji ceremonijų meistrė pakviečia tarti žodį mane. Pristatau ir aš savąjį sportininką Romą, su kuriuo jau esu pažįstamas nuo pačių pirmųjų jo vai-

kystės dienų. Su dideliu džiaugsmu, visų australiečių vardu sveikinu abu jaunuosius sukūrusius šią lietuvišką šeimą, linkėdamas ir ateityje nenutolti nuo viso lietuviškojo gyvenimo ir būti laimingiems. Mano sveikinimą palydi tostas ir sportiškas 'Sveiks valio'. Sveikinimo žodžius taria abu tėvai, pirmasis pabrolis ir kiti artimi jaunieji žmonės. Skamba dainos šokiai ir vakaro bei vestuvių linksmoji nuotaika pagauna visus. Kai kurie mano vyrai pasimiršta, kad jie yra lietuviškose, o ne australiškose vestuvėse, pradeda ne tik dainuoti, bet rėkauti tikrai australiškai, kas šiek tiek pagadina pakilią lietuvišką nuotaiką. Turiu ir vėl su nemalonumu pasidaryti 'seržantu', kaip daug kas mane kelionėje vadino ir mūsų keletą iššokėlių nuraminti. Bet tai tik mažą smulkmeną. Vestuvės buvo tikrai puikios, gražios ir, tikėkimės, kad jaunoji, grįžusi atgal į savo gimtąjį miestą Sydnėjų bus laiminga.

Sekmadienis. Paskutiniosios pamaldos Amerikoje. Po jų trumpas vaišės parapijos salėje. Vėliau aplankymas Tautinių Namų, kuriuose vyko įdomus Lietuvių Enciklopedijos leidėjo J. Kapočiaus pranešimas. Vakarop esu pakviečiamas į svečius Tautinės S-gos pirmininko inž. A. Mažeikos ir jo žavios ponios, mano pažįstamos iš lankymosi Australijoje, solistės Liucijos. Puiki vakarienė gražiajame pajūrio restorane, vėliau vaišės jų liuksusiniame pajūrio bute, kur po visų dienos vargų pasiūlo jie man pasinaudoti jų karštuoju, kubilio pavidalo 'Spa', kuris, kartu su maudymusi baseine, mane visai atgaivina. Gi mano šeiminingė Nemira taip dasimuša tame karštame kubile, pabala ir, maniau, kad jau širdies ataką gaus. Tačiau viskas pasibaigia gerai. Jauki p.p. Mažeikų buto atmosfera, įdomūs pokalbiai, suteikia man tikro poilsio, ypač žinant, kad visi kelionės vargai jau eina prie galo ir aš pats galiu nors kiek atsipūsti.

Sekančią dieną aplankome Kali fornijos universitetą, turime puikius pietus p. Lambergienės namuose, griaudžiai su visais atsisveikiname ir vakare jau aerodrome. O lietuvių, lietuvių atvyko mūsų išlydėti - tai tikrai nemažiau kaip kad ir sutikti. Ir mūsų šio miesto vadovas, mano draugas Algis Šėkas, palikęs savo skautus, atbildėjo iš stovyklos ir spausdamas man ranką priminė, kad jis jau pradėjo treniruoti berniukus ir mergaites ir po trijų metų tikrai su jais pasirodys Australijoje. Lauksim, Algi!

Paskutiniai atsisveikinimai, bučiniai, rankų paspaudimai, paskutinės dovanėlės ir aš vos, vos galu atskirti poreles ir juos įvartyti į lėktuvą. Atrodo, niekas nenori palikt Amerikos, čia buvo taip puiku, smagu ir mes pasijutome savi pas savus. Tačiau šiaip taip visi atsirandame lėktuve ir greitai pa-

kylame, palikdami tuos visus vaistinguosius Amerikos ir Kanados lietuvius, kurie mus taip gražiai priėmė ir mums buvo kaip tikri broliai ir seserys lietuviai.

PAGALIAU

NAMUOSE...

Pirmosios minutės, o gal ir valandos, lėktuve - kaip po pakasytų. Vaidai daugumos ištyse, akys žiūri kažkur ir nieko nemato. Svaionių mintys, dar karšti prisiminimai negali būt vienu brūkšniu išbraukti iš viso gyvenimo. Tačiau, vienas kitas širdies skausmo nuraminimas vienokiu ar kitokiu gerimėliu, rodomi filmai, vakarienė ir kt., vėl atveda visus į kasdienį gyvenimą ir, po kelių valandų skridimo, lengvo atsigavimino Aucklande, mes jau esame ir vėl savajame Sydnėje. Muitinės pareigūnai visai nieko netikrina ir mūsų jaunuoliai su labai padidėjusiu bagazu ir, nuo amerikoniškų gėrybių padidėjusiais svoriais, išeina į Sydnėjaus laukiamąjį. Tikrai, nei aš, nei kiti, nesitikėjome pamatyti čia tiek daug mūsų belaukiančių, kurie dėl vėlavusio lėktuvo net tris valandas turėjo mūsų laukti. Malonu, kad mūsų artimieji dar mūsų nepamiršo. Ir vėl karšti rankų spaudimai, foto aparatų traškėjimai, sveikinimai, bučiniai ir visų pirmųjų išpūdių dalinimasis.

Dalis sportininkų iš kitų miestų tuoj pat persikelia į kitą vietinį Australijos susiekimo aerodromą savo išskridimui į namus, kai mes sydnėjiskiai jau pakeliui į namus. Ir mano namai pilni žmonių. Atvažiuo vieni, atvažiuo kiti. Dalinamės išpūdžiais, džiaugiamės pirmaisiais australiško alučio gurkšniais, nes kaip viskas buvo gražu, malonu ir skanu Kanadoj ir Amerikoje, tačiau nei viename krašte negalima buvo rasti tokio, bent panašaus alaus, kuris bent dalinai galėtų prilygti mūsų australiškajam. Atrodo, kad šiuo tuo ir mes galime pasigirti ir pralenkti mūsų turtinguosius amerikonus.

Grįžome iš karštos vasaros į patį žiemos vidurį. Tačiau žiema čia visai nebloga - gražu saulėta, tik naktys šaltokos. Gi mūsų žiemos sporto mėgėjai tuoj pat išvyko į mūsų žiemos sporto šventę, kur buvo diskutuotas ir mano iš Amerikos atvežtas pakvietimas australiečių slidininkų dalyvavimas Pabaltiečių žiemos sporto šventėje. Atrodo, kad kas nors tikrai iš mūsų ten bus ir mano linksmoji žiemos sporto fanatikė, clevelandietė Irena Sniečkovienė turės vėl darbo su tais neklaužadam australiečiais.

Taip pagaliau mes vėl grįžome į normalų rimtą gyvenimą ir kitą kartą aš jau ne kelionėje, bet namuose, bandysiu šią visą kelionę susumuoti. Geriausi linkėjimai Jums visiems, mūsų draugams ir bičiuliams Amerikoje ir Kanadoje jau iš Australijos.

TRISDEŠIMT METŲ
BE KETURAKIO...

(Atkelta iš 5 psl.)

Lietuvon, tačiau jo "Amerika pirtyje" vėl šiuo metu atgyja prieš pavergtoje tėvynėje, kaip simbolis lietuvių laisvės kovos. Šalia naujai patekėjusios "Aušros" ir vėl suskambėjusio "Varpo", ji primena atsikartojančią istoriją... vėl telkia lietuvių draugėn, kelia ryžtą naujai kovai prieš rusų vergiją...

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

AR REIKALINGAS MUMS DAR VIENAS NAUJAS INSTITUTAS?

DR. JONAS BALYS

KODĖL R. ŠILBAJORIS VERŽIASI PER ATDARAS DURIS?

Negalėjau susilaikyti nepakraipęs galvos ir nepasi-gūsčiojęs pečiais, kai pas-kaičiau V. Rimšelio straip-snį "Dar vienas PLB seimo kultūrinis projektas", ku-riame atpasakoti išpūdžiai apie prof. R. Šilbajorio pa-skaitą "Lietuvių kultūros židinys vakarų pasaulyje" (žr. "Draugas", 1978. VII. 28). Mat Šilbajoris siūlo steigti kokį ten naują "Li-tuanistikos mokslo institu-tą", na, ir jūs visi patrio-tiški tautiečiai tik atidary-kite savo pinigines.

Visokių institutų mes jau turime pakankamai. Yra ne tik du lituanistikos institu-tai, pedagoginis ir studiji-nis (pastarasis jau turįs virš šimto narių), bet dar Meno, Liaudies šokių, Poli-tinių studijų ir gal dar ko-kie kitokie institutai. Ypač keista, kad Šilbajoris igno-ruoja Lituanistikos Institu-tą, kurio nariu ir jis pats jau senokai yra. Tas insti-tutas išleido V. Biržiškos "Aleksandryno" tris tomus, po tris tomus "Lituanisti-kos darbų" ir "Suvažiavi-mo darbų", dar "Lietuvių išėivijos spaudos bibliogra-fiją 1970-74." Tai jau šis tas. Tiesa, ne viskas tame institute yra tvarkoj, pvz. ką bendra su lituanistika turi filosofija ir teologija? Arba kai tikruoju nariu iš-renkamas elektros inžinie-rius, niekuo nepasižymėjęs lituanistinėse studijose, bet karštas Lenino gerbėjas, girdi, Lietuvoje "ten niekas iš Lenino nesijuokia" (žino-ma, viešai nedrįsta, bet vi-siems koku dėl to primes-to Lenino kulto).

Visiškai nėra reikalo tokį institutą būtinai sieti su koku Amerikos universite-tu. Lenkai turi nepriklauso-mą savo meno ir mokslo in-stitutą New Yorke, ukrai-niečiai net savo laisvą aka-demiją. Jei kuris universi-tetas pats parodo inicia-tyvą, tai gerai. Yra toks atvejis, tai Kanto valst. universitetas, kuriame rado prieglobstį lituanistinės ir baltų studijos, ten kaupia-mos knygos ir periodika, ruošiami vasaros kursai, or-ganizuojamos ir duodamos stipendijos. Tai labai gerai. Kodėl Šilbajoris užsimanė ignoruoti ir Lituanistikos Institutą, ir Kento univer-sitetą? Ar jų "mokslinio ly-gio reputacija" nepakanka-mai aukšta? Amerikoje dažnai ta "mokslinė reputa-cija" sudaroma tada, kai ten yra daug "liberalų" ar-ba užsimaskavusių komu-nistų. Deja, taip yra ir šian-die mes negalime pasitike-ti Amerikos universitetais, kai ten gali būti išrenka-mas Politinių mokslų depar-

tamento vedėju atviras marksistas ir nori bylinėtis, kodėl jo nepatvirtino, kaip atsitiko Marylando valst. universitete. Net ir katali-kų laikomi universitetai ne-bėra laisvi nuo marksistinio tvaiko, kaip rodo keisti įvy-kiai jėzuitų Georgetowno (Washington, D. C.) ir Notre Dame univ.

Yra tiesiog klasiškai suk-tas toks tvirtinimas: "Jis (institutas) neturėtų būti jokios politinės veiklos apraiška. Jis turėtų būti ne-priklausomas mokslinės au-tonomijos atžvilgiu. Tačiau jis turėtų ryšius su kitomis lietuviškomis kultūros apraiškomis." Nepolitinis da-bar čia reiškia liberalus, ve-das į marksizmą ir bolše-vizmą. Tokio instituto mums čia nereikia. Kas yra tos "lietuviškos kultūros apraiškos"? Prie jų galima būtų priskirti ir Lietuvių darbininkų susivienijimą, ir Amerikos lietuvių darbinin-kų literatūros draugiją, ir kitas aiškiai komunistines ar užsimaskavusias "libera-lias" organizacijas. Remda-masis "mokslinės autonomi-jos" principu, susikompro-mitavo Marylando univer-sitetas.

Mums reikalingas toks in-stitutas, kuris rūpintųsi lie-tuviška tautine kultūra ir mokslu, bet ne kokiais ten internacionalais ir kuris ne-būtų neutralus, kas liečia lietuviškus reikalus.

Kitas dalykas. Lituanisti-nėmis studijomis nesuindo-minsi jokio Amerikos uni-versiteto, jei įvestiems kur-sams nebus klausytojų. Amerikos universitetai pir-miausia yra mokymo, bet ne tyrinėjimo įstaigos. To-dėl turėjo susilikviduoti bendras Baltų tautų kultū-ros kursas Indianos valst. universitete, o ir Chicagos universitete kuklus lietuvių kalbos kursas vos laikosi, nes ir "Amerikos lietuvių sostinėje", neatsiranda pa-kankamas studentų skai-čius, kurie norėtų geriau iš-mokti savo tėvų kalbą. Amerikos universitetai su-interesuoti gauti pinigų.

Isteigs nors ir mohikanų kalbos katedrą, jei kas duos pakankamai pinigų, iš ku-rių nutrupės tam tikros su-mos "administracijos išlai-doms" padengti. Todėl "Li-tuanistikos katedra" be studentų yra iliuzija, kuri gali būti labai brangi. Išėivijos reikalui pakanka Pe-dagoginio lituanistikos in-stituto, Kento ir Dainavos kursų. Kas norės — galės išmokti. Profesionalų litua-nistų gamyba mes ir nega-lime užsiimti, nes jiems čia nebus kas veikti. Atsimi-nime kad Aistis, Balys, Jo-nikas, Maciūnas, Skardžius ir Trumpa turėjo imtis bib-liotekininko darbo, kiti nū-ėjo į įstaigas ar net į fab-rikus.

Tokiu būdu visas tas Šil-bajorio "didingas planas" yra gryna retorika. Tačiau vienas dalykas pakvipo pa-žįstamu raugalu. Minėtame straipsny rašoma: "Toks institutas galėtų vesti dialo-gą su mokslinėmis instituci-jomis Lietuvoje..." Tai ne-bė nauja, bet visiškai nerea-li galimybė. Toks siūlymas panašus į "Trojos arklių". Realybė yra tokia, kad jo-kio rimo dialogo negali bū-ti, nes pirmiausia viskas priklauso nuo Maskvos, kuri to nenori, o mūsų šaliai bijo bet kokių ryšių su vakarie-čiais, kad nesulauktų Jo-no Kazlausko likimo. O Maskva tik tada leis kokius nors ryšius, jei iš to jiems bus propagandinė nauda, arba galės mūsų darbus su-trukdyti, pirmiausia juos neutralizuoti arba "nupoli-tinti", o tada sumarksistinti. Gal atsiųstų su paskaito-mis "akademiką Niunką" ar kokį panašų. Mums užtenka ir be importo savų "libera-lizmo ginklanešių", susi-spietusių apie "Akiračius".

Pažiūrėkime, kas atsitiko su estų ir latvių emigrantų įsteigtu "Baltiska Institu-tet" Stockholme, kuris vei-kia jau eilė metų, ruošia konferencijas ir kt. Švedai pasiūlė jį suvalstybinti. Po ilgų diskusijų emigrantų tarpe, pagaliau pasiūlymas buvo priimtas. Institutas

dabar gauna pinigų, bet ne-beteko savarankiškumo, pa-sidarė švediška institucija jų Kultūros Tarybos žinio-je. Minkšti ir bailūs švedai žavisi "detante", tad tuo-jau pasikvietė iš okupuotos Estijos grupę asmenų, ku-rie atvykę į Stockholmą pradės vykdyti savo užda-vinį: indoktrinuoti emi-grantus, ypač jaunąją kar-tą, ir daryti propagandą apie laimingus susovietin-tus Baltijos kraštus švedų tarpe. Kogi kito galima laukti?

Kitas pamokantis atvejis yra Baltų studijų draugijos (AABB) apsijuokinimas, kuri irgi bandė "užmegsti ryšius", nueidama taip toli, kad pradėjo "siūlytis kaip velnias į kūmus" (anot tos pasakos) ir gavo nosį. Mat siuntinėjo savo leidinių net šimtais egz., tačiau jų jo-kioje Baltijos bibliotekoje nerasi, niekas jų ten nema-tė ir nieko apie juos neži-no, nes jie nepraejo per cen-zūrą.

Mano asmenišką patyri-mas irgi rodo, kad bet koks bendradarbiavimas yra ne-įmanomas. Atsitiko taip. Dar 1944 m. pavasarį įtei-kiau vienai mūsų mokslo išaigai jau spaudai paruoš-tą studijos rankraštį apie tokį nekaltą dalyką, kaip Joninių papročiai. Užėjo nauja audra, atsidūriau Va-karuose. Atėjus "detentes" gadynei, parašiau vienais ir kitais metais į Lietuvą du laišku, prašydamas atsiųsti to mano darbo (kurio, aiš-ku, ten nespausdins) nuo-trauką. Nieko nesiteikė man atsakyti, — galėjo bent mandagumo dėliai pa-rašyti, kad rankraščio ne-suranda arba jis žuves.

Dar sakoma, kad "mes turime labai pasiturinčių lietuvių, kurie galėtų būti minėto instituto mecenatai". Mes žinome, kad iš va-

dinamų "lietuviškų milio-nierių" mums naudos yra tiek, kiek iš žilo ožio: nei taukų, nei plaukų, kaip pa-tarlė sako. Dargi lietuviš-kos knygos jie nepaslenka nusipirkti, gal laukia, kad dovanai atsiųstų. Lietuviš-kus reikalus remia ir fon-dus pripildo tie vidutinio-kai, kurie neturi didelių pa-jamų, bet ir nesirūpina la-bai puošniomis rezidencijo-mis. Štai pavyzdys. Litua-nistikos Institutas turėjo Iždo Tarybą, kurios tikslas buvo telkti lėšas. Pirminin-kais keliolika metų buvo iš eilės du mūsų "milijonie-riai". O lėšų tebuvo tiek su-telkiama, kad vos pašto ženklams ir kitoms smulk-menoms teuztekdamo. Ir tu-pėjo jie ten metų metus "kaip vištos ant kiaušinių dėl tuščios garbės" (tai ne mano, bet nugirstas išsi-reiškimas). Atsirado vie-nas kitas rėmėjas iš šalies, bet tai buvo ne tos "turtuo-lių tarybos" nuopelnas. Kai Instituto nariai pagaliau apsidėjo nario mokesčiu, tai jau susirenka kiek lėšų ir galima šį tą padaryti.

Tad visi Šilbajorio siūly-mai yra perdėm nerealaus ir slidus dalykas. Verta pa-žymėti, kad tokį pasiūlymą jau seniai perša žinomas kolaborantų laikraštis.

WANTED EXPERIENCED DRYWALL HANGERS

Needed to work in Denver, Colo. Piece work from \$2.00 to \$3.00 per 4x12 sheet. Hourly wages from \$7.50 hour up. Group insurance for employees. APPLY CALL OR WRITE TO: UNITED DRYWALL & PAINTING INC. 5300 NO. BROADWAY DENVER, COLORADO 80216 303-573-5105 (25-34)

OPPORTUNITY FOR INJECTION MOLDING FOREMAN Mechanical aptitude a must. This is a working foreman position. Steady job. Excellent pay. Profit sharing. Health and accident, life, dental insurance paid. Paid vacation. Apply in person or phone 517-849-9911. MARK 1 MOLDED PLASTICS 164 E. Chicago Rd. Jonesville, Mich. 49250 An Equal Opportunity Employer M/F (27-35)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viesėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

'Akiračiai' dialogo 'su kraštu' sargyboje

Šių metų pradžioje pasirodžius "Naujosios Vilties" 10 Nr., Algirdas T. Antanaitis balandžio mėn. Akiračių 4 Nr. gana objektyviai ir net palankiai pamini "Naujosios Vilties" 10 Nr., tik kiek plačiau neigiamai pasisakydamas dėl J. Gliados R. Spalio romano recenzijos.

Bet po dviejų mėnesių Akiračių 6 Nr. pasirodė kitas straipsnis, pristatantis "Naujosios Vilties" 10 Nr., tik visai iš kitos perspektyvos. Čia Akiračių bendradarbis, pasislėpęs po Vargūno Tautvaišos slapyvardžiu, puola K. Vėlyvio straipsnį "Lietuvių kalba okupuotoje Lietuvoje" ir smerkia "Naują Viltį", kam ji išdrįstanti tokios rūšies straipsnius skelbti savo žurnale. Straipsnio autoriaus uždavinys — savo "kritiškoms pastaboms" sukritikuoti K. Vėlyvio straipsnį. Deja, autoriaus "kritiškos pastabos" nėra labai kritiškos, mažiausia, neobjektyvios. Pavyzdžiui, slapukas sustoja ties kuria nors straipsnio detale, išpeša ją iš konteksto ir interpretuoja taip, kaip jam patinka, sunaikindamas tos detalės pagrindinę mintį ir išvesdamas pačią idėją į šunkelius, tuo pačiu keliu tautininkų žurnale neva išvelgdamas tautinės ideologijos merdėjimą. Žemaičiai sakydavo, kas ko laukia, kvėpdams traukia. Man atrodo, kad užuot klaidinus savo skaitytojus nesamais dalykais, Akiračių vėliavnešiai būtų arčiau tiesos, jeigu jie mažiau rūpintųsi kitais ir jų ideologijų "merdėjimu", o daugiau pagalvotų apie savo pačių lietuviškai tautinės sąžinės reikalus. Ne man vienam aišku, jog ji ne merdėja, bet jau seniai, nuo pirmojo Akiračių numerio

mirusi. Kitaip nesuprantamas tas nuolatinis tūravojimas okupanto statytiniams.

Na, bet grįžkime prie pastabų. Pirmiausia Vargūnui nepatinka straipsnio tonas, nei jo pobūvis. Girdi, "Išėvijos su tauta bendravimo kontekste čia labiau dar dvelkia... senųjų Klivlando rezoliucijų dvasia". Pvz., kodėl rašoma "oku-puotoje Lietuvoje"; kitaip sakant, kodėl Lietuvos įvykiai ir darbai rašomi tikraisiais vardais.

Vargūnas džiaugiasi straipsnyje radęs prieštara-vimą. Bet iš tikrųjų ten jokių prieštara-vimų nėra. Ten yra tik iškeltos lietuvių mokslininkų bei menininkų didžiulės pastangos ir jų rezultatai, laikantis prieš bolševikų vergiją.

Arba Vargūnas smerkia straipsnio autorių, kam jis sukūręs tokį "neigiamą įspūdį" apie J. Kruopą. Bet straipsnyje apie Kruopą tokio neigiamo įspūdžio nėra. Ten tik pailiustruota, kaip bolševikai, rusindami Lietuvą, priverčia rimčiausius mūsų kalbininkus pabūti gimtosios kalbos duobkasiais.

Kitoj vietoj Vargūnas apgailestauja, kad K. Vėlyvis visą būrį Lietuvos rašytojų pavadinęs bolševikiniais rašytojais. Girdi, nei Churginas, nei Gričius-Pivoša tada dar nespėjo subolševikėti, ir dėl to to tokiais rašytojais jie nebuvo. Bet iš straipsnio konteksto aiškėja, jog autorius pavadino tuos mūsų rašytojus bolševikiniais, kurie iš pirmų invazijos dienų stengėsi patekti į bolševikų avangardus, įteisinant bolševikų okupaciją. Bet labiausiai piktinasi Vargūnas, kad ir A. Vienuolis-Žukauskas straipsnyje priskirtas tai rašytojų grupei. Jis rašo: "Bet į bolševiki-

nių rašytojų tarpą įjungti veteraną patriotą A. Vienuolį-Žukauską yra ne tik nesusipratimas, bet ir nedovanotinas nusikaltimas" (sic!). Kad A. Vienuolis buvo rašytojas veteranas, kai bolševikai įsibrovė į Lietuvą, tai tiesa. Bet kad jis būtų buvęs žinomas Lietuvos patriotas, tai netiesa. Vienuolis nepriklausomais laikais buvo simpatingas Anykščių vaistininkas ir žymus lietuvių rašytojas. Ir tiek. Bet bolševikams atėjus, Vienuolis netrukus jungėsi į tą "pirmųjų" rašytojų grupę ir nuo 1941 m. balandžio 9 d. Vienuolis tapo bolševikinių rašytojų aktyviu nariu. (žiūr. Literatūrinio gyvenimo kronika, 1970 m., psl. 34, 35). Jo pasilikimas Lietuvoje vokiečių okupacijos metu neatestuota jo patriotizmo, nes, be jo, ir daugiau tos grupės rašytojų buvo likę Lietuvoje — Būtėnas, Montvila, Tilvytis ir kiti.

Savo 1957 m. autobiografinę apybraižą Vienuolis, išskyrus "Kaukazo Legendas", nepamini nė vieno savo kūrinio, nė vieno akimirkos iš savo gyvenimo nepriklausomais laikais. Apybraižą susidaro įspūdis, kad Vienuolis Nepriklausomoje Lietuvoje nebuvo ir gyvenęs. Bet jis aprašo savo gyvenimo įvykius Kaukaze ir pamini, kaip savo nuopelną, kad jis sėdėjęs Tifliso kalėjime už "revoliucinę veiklą" 1904 m.

Baigdamas savo apybraižą, Vienuolis dėkoja bolševikams už jo įvertinimą ir suteiktas jam malones: "Profesionalu rašytoju pasidariau tik tarybiniais laikais, atsipalaidavęs nuo vaistininko profesijos ir aprūpintas personaline pensija". (Tarybų Lietuvos Rašytojai M * Ž, 501 psl.: 1977 m., Vilnius). Po vienuolio mirties buvo įsteigtas jo vardo muziejus.

★

K. Vėlyvis, baigdamas savo apžvalginį straipsnį pastebi, "... jog tik religija ir gimtoji kalba tegalės išsaugoti lietuvių tautos tapatybę ir išgelbėti pačią tautą nuo pražūties". Tai taikli pastaba dabartinio lietuvių tautos genocido akivaizdoje. Bet Akiračių bendradarbis šias dvi tautos tepatybes gana platokam komentare bando aiškinti kaip neesmines ir dar pasiūlydamas skaitytoją veda į demagoginius pašalius.

Kas skaitys Vargūno "kritiškas pastabas", tas pastebės, kad jo komentarai primena "Dabartinės" Lietuvos propagandą.

Beje. Kai Akiračiai baigs tiesti tiltus (kad ir pontoninius) į tėvynę, tai toks Vargūnas Tautvaiša lengvai galės pasiekti geležinę

uždangą ir pasibelsti į vartus. Tada jis sargybinių galės paklausti, kas yra tautos religija. Bolševikų sargybiniai, jei bus Tautvaišai konfidencialūs, paaiškins jos sąvoką. O tada ir pačiam Tautvaišai gal paaiškės, kodėl lietuvių tauta "nureliginama" ir kodėl smaigiama jos gimtoji kalba.

Takutis

Laiškai Dirvai

ISPANŲ TRADICIJOS KALIFORNIJA

Labai kruopščiai ir išsamiai parašytame A. Mirono "Kalifornijos įdomybės" straipsnyje, kuris supažindins visus mūsų prietelius gyvenančius rytų JAV-ėse, su tikrais Kalifornijos skaitlingais veidais ir nuotakomis — pastebėjau vieną ispanišką žodelį — na,

tad kalbininkų įpročiu, pateiksiu savišką aiškinimą.

"Real" — tai "priklausas karaliui", pvz. palacio real, karaliaus pilis — tiesiogine prasme. Ispanuose šitaip apibudinami ir perkeltine (tropine) prasme keli gyvuliai ir daiktai, iškėlę aukščiausią savo klasę: karališkas tigras, karališkas aras, karališka eglė, karališka in octavo knyga ir pan. Ogi "El Camino real", tai magistralė pirmos rūšies, tvirtina "Pequeno Larousse Ilustrado" (Mažasis Larousse iliustruotas žodynas, 872 p.). Čia imama "karališką vieškelį" perkeltine prasme, bet yra pagrindo pavadinimą suprasti ir tiesiogine prasme, nes nuo beveik Kolumbo laikų ispanų karaliai liepdavo tą "jų" vieškelį vis šiaurėn tęsti, kad sujungus du svarbiausiu Ramiojo Vandenyno uostu.

Dabar jis didžiai praplėstas, ištiesintas, išlygintas, išpiltas ir vadinamas prozaiskai "Interstate #5", o toliau šiaurėn nuo Los Angeles "Freeway #101", bet ir šiandien yra nenustojęs savo milžiniškos strateginės svarbos, jungiant San Diego — San Francisko didžiulius natūralius uostus.

Č. G.

Santa Monica, Ca.

ELECTRICIANS

An excellent opportunity is available for a qualified electrician with refrigeration experience along with a minimum of 3 years experience with numerical control machines. Must be capable of installing a wide variety of electrical or electronic equipment. Knowledge of blueprints, wiring diagrams and schematics is necessary.

Please call 216-943-5500, ext. 2202 for an appointment.

BAILEY CONTROLS

29801 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio 44092

An equal opportunity employer M/F/H

(33-34)

MACHINE REPAIR MAINTENANCE

As a major supplier of products for the automotive Market, we are seeking a Machine Repair-Maintenance individual for our screw machine operation.

For consideration, candidate will have had 5 years of solid experience in the maintenance and repair of Davenport Screw Machines. Individual must also be able to perform allied functions in the screw machine operations.

Our Clean, modern plant is located in Brighton, Michigan. Excellent wage and employee benefits are offered. For more information or to arrange a personal interview, call between 10 a.m. and 12 noon:

Mr. R. Bayless
313-229-9556

KELSEY-HAYES COMPANY
KH 7300 Whitmore Lake Road
BRIGHTON, MICHIGAN 48116

An equal opportunity employer M/F/H

(34-35)

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7 1/2% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Iš viso, Orange apskritis nepaprastai greit auga ne tik dėl Disney land, bet ir visais kitais atžvilgiais - auga rezidenciniai rajonai, statomi fabrikai, įmonės, viešbučiai, prekyvietės tokiu tempu, jog nespėji apsidairyti, kaip užtinki jau naują vietovę, dar nepažymėtą žemėlapyje. Ir jautiesi žmogus, tar tum į negyvenamą kontinentą atvykęs, kur vieton žvėrių auga miestai ... Tačiau didelė Orange apskrities dalis tikrai yra negyvenama, nes kalnuota ir apaugusi miškais, kur žmonės ne taip noriai įsikuria. Viena iš žymesnių vietelių yra lenkų kilmės aktorės Modjeskos buvusi vila ir pagal tai pavadinta vietovė. Yra privati paukščių saugonė atdara lankytojams ir apskrities išlaikomi berniukams auklėti namai.

LOS ANGELESYNAS

Apie Los Angeles miestą mūsų spaudoje buvo rašyta, tačiau kažin ar kas yra bandęs žvelgti grynai keliautojo-turisto akimis, ieškodamas įdomesnių taškų. Per pastaruosius 20 metų šiame didmiestyje ir jo apylinkėse užaugo naujų įdomių vietų, jų tarpe pats miesto centras visiškai pakeitė savo veidą, nugriovus seną rajoną, panaikinus lūšnas ir pastačius eilę aukštųjų dangoraižių ir Music Center pastatą. Išsivystė Universal studijos su įdomiausiomis atrakcijomis viduje ir pastatais išorėje, miesto periferijose išaugo daug modernių ir patogių pirkimosi centrų.

Anksčiau artėdamas prie Los Angeles matydavai iš tolo namų fone iškylantį miesto rotušės (City Hall) bokštą, o dabar jis lyg žemėn susmego, atsidūręs tarpe naujai užaugusių dangoraižių ir jausdamasis lyg nykštukas ... Seniau buvo tik du greitkeliai - Pasadena Freeway ir Hollywood-Santa Ana Freeway, pasibaigias netoli Anaheimo. Dabar visas reizinys naujų greitkelių lyg koku tinklu padengia visą didįjį Losangelyną.

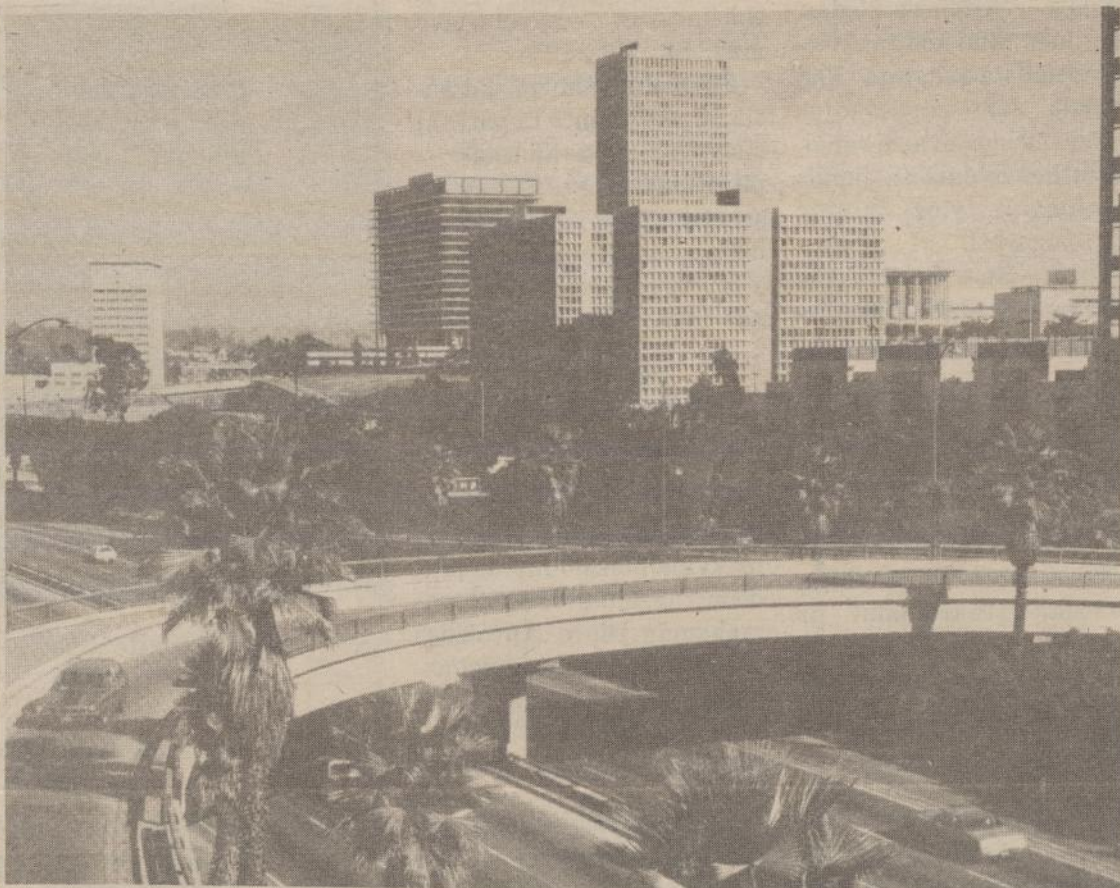
Paaugo ir Los Angeles priemiestiai bei prilipę atskiri miestai. Pavyzdžiui Long Beach, vienas didžiausių miestų Kalifornijoje, dabar jau visai susijungė su Los Angeles. Nors miesto vaizdą gadina pačiame centre kalva su alyvoms gręžti bokštų mišku, primenančiu man Lietuvos Kryžių Kalną, bet centre jau reikia naudoti vienos krypties gatves, nes jos pasidarė per siauros ... Anksčiau garsus gražuolių konkursais ir paradais, dabar turi visai kitą atrakciją - Queen Mary atlantinį laivą, paverstą muziejumi ir atdarą lankytojams apžiūrėti. Tačiau Long Beach bene vienas iš mažiau gyventojų skaičiumi paaugęs, nes dabar jame gyvena ne daugiau kaip 380,000 žmonių.

Tik pastaraisiais dešimtmečiais išaugę kiti miestai, kaip Pomona, Covina, San Fernando Valley, Simi Valley, Hacienda Heights ir kiti, jau vejasi senesnius Pasadena, Glendali, Burbanką, Santa Moniką, Inglewoodą, Torrance ir kitus. Seniau nebuvęs, neseniai atsirado Los Angeles zoologijos sodas, šalia garsiosios Griffith observatorijos ir parko, buvusių svarbesniais miesto taškais. Naujais greitkeliais išraižytas ir vis daugiau automašinų juose bedumiant, Los Angeles didmiestis bei jo 'tėvai' dar labiau susirūpinę amžina ir neišsprendžiama problema -- kaip atsikratyti vadinamųjų 'smogu', kuris labiausiai atsiranda karštomis vasaros dienomis.

Iš matytinų Los Angeles vietų pirmiausia yra jo centras, kur ne tik pažvelgiama iš apačios į dan-

(4)

KALIFORNIJOS ĮDOMYBĖS

Los Angeles vaizdas iš greitkelių mazgo.

goraižius, bet įmanoma į juos įlip ti ir mesti žvilgsnį pro rudą smogo debesį į apačioje vaikščiojančius žmones ir toluoje besitiesiantį visą skruzdėlyną namų, kelių, gatvių ir greitkelių. Apžiūrėtinas Music Center, su jo fontanais ir parkeliu, jeigu neteks gauti bilietų į koncertą ar operą. Aplankytina miesto rotušė, kur kiekvienais metais vasario 16 dienos Nepriklausomybės Šventės proga lietuviai iškelia Lietuvos trispalvę šalia JAV ir valstybės vėliavų. Kalifornijos Universitetas ir šalia esanti sporto arena bei konvecijų ir parodų centras (visai arti vienas antro) o keletą muziejų lengva atrasti kiekviename miesto plane. Be minėtojo, dar keli kiti universitetai ir įvairios kolegijos, jų tarpe Loyola U-tas ir Immaculate Heart kolegija, yra katalikų išlaikomi. Nakties metu važiuojant greitkeliais į pietus (Harbor ir Hollywood Freeway) gražiai apšviestas matosi Department of Water and Power pastatas.

Vienas įdomiausių muziejų yra Los Angeles County Art Museum. Kaip tik prie šio muziejaus nepamirština apžiūrėti La Brea Fossil Pits. Tai 9 duobės-ežerėliai, persunkti alyva ir smala, išsivertusiomis iš žemės gelmių. Ši vieta laikoma viena turtingiausių ledynų amžiaus pavyzdžiais, nes šios limpančios ir dvokiančios duobės buvo mirtinos pinklės priešistoriniams žvėrimis. Visa tai stebima viename namelyje, kur smaloje sa vaimė užsikonservavo prieštvani nio liūto griaučiai. Iš įvairių ir dabar dar tebeiškasamų kaulų nusta tyta, kad prieš milijonus metų la va buvo užliejusi visą gyvūniją ir augalus. Didžiausiame klane, prie pat meno muziejaus, dirbtinė mis mastadontų figtūromis ši tragedija gerai atvaizduota. Šis meno muziejus yra miesto viduryje, visai prie Beverly Hills miesto, kur ris laikomas viso pasaulio turtin gujų žydų sostinė, kadangi čia jų daugiausia susispietę. Jį kerta pu siau iš pat Los Angeles centro atei nantis Wilshire Boulevard, gra žiausia Los Angeles metropolio gatvė. Taip pat pasiekiami vaka rinis Los Angeles, Brentwood, Westwood ir Santa Monica prie miesčiai ir atskiri miestai. Kita įdomi keliautojams gatvė yra Sun-

set bulvaras, taip pat prasidedas LA centre ir pasibaigias pajūryje, kaip Wilshire bulvaras, tik Sunset baigiasi Pacific Palisades prie miestyje, o Wilshire Blvd. - Santa Monicoje. Lygiagrečiai šioms dviem eina dar stambesnės dvi arterijos - Pico ir Olympic bulvarai, taip pat pasibaigia Santa Monicoje. Iš šių gatvių tik Sunset bulvaras išvingiuoja į pajūrio kalnus ir turi gražiausius vaizdus paskutinėje jo dalyje.

Kai kas sako, jog centrinis Los Angeles susideda iš kelių pasaulių - finansinis pasaulis su bankais skolinimo bendrovėmis ir dangoraižiais; istaigų pasaulis - įvairūs teismai, miesto valdyba, vandens elektros, policijos, laikraščių leidyklos ir kt.; ispanų-amerikiečių bendruomenė, ypatingai visai prie centro jų kvartalas, o rytiniame Los Angeles gyvenamieji rajonai su ispaniškai kalbančiais žmonėmis; mažasis Tokyo (Little Tokyo), su sutelktomis japonų vietovėmis ir verslais; kieniečių dalis, panaši į San Francisco kvartalą, tačiau žymiai mažesnio masto; maža filipiniečių kilmės žmonių kolonija ir didesnė juodukų bendruomenė, kuri ne tik čia, bet ir kitose miesto dalyse vis plečiasi. Juodukų centras yra priemiestis Watts.

Labai įdomus vaizdas į visas šalis iš miesto rotušės 25-jo aukšto. Kiti dangoraižiai taip pat turi stebėjimo taškus pastatų stoguose. Tik vasaros metu, kada rudas smogo debesys iškilęs virš stogų, ne labai malonu žvalgytis pro jį. Gali ma rasti įdomių krautuvų ir kitokių pramogų miesto centre.

Juodųjų kvartale yra viena savotiškai įdomi vieta - 107 gatvėje (no. 1700) kyla aukštyn vienintelis toks pasauly meno paminklas - 1920 metais Simon Rodia pradėtas ir 1954 m. pabaigtas statyti bokštas, sudarytas iš įvairių nuolaužų: sudaužytų butelių, keramikos ar porcelano gabalų ir geležies. Tai vadinama Watts Towers. Gaila, aplinka čia nėra labai žavi.

Visame Los Angeles didmiestyje yra nemaža toli einančių gatvių iš šiaurės į pietus arba iš rytų į vakarus, bet jas daug kur nukirtę greitkelių pylimai. Yra atskiri rajonai nepatogūs gyventi, arba sudaro rasinius ghetto. Daugiausia

ANDRIUS MIRONAS

juoduku turi priemiestiai Watts, Compton ir Carson, bet dabar juodosios rasės žmonių netrūksta ir baltųjų rajonuose. Azijos geltonosios rasės įvairūs atstovai yra pamėgę Gardena miestą (virš 50,000 gyv.), bet mėgsta spiestis kompaktinėmis bendruomenėmis ir kitose dalyse.

Turtingoji klasė (milijonininkai, filmų žvaigždės ir direktoriai ar bankininkai) jau nuo senų laikų užsitvėrė mūrine tvora Bel Air rajone (netoli UCLA, tarp Beverly Hills ir Westwood). Bet įvažiavus į rajoną iš gatvės nieko negalima pamatyti, nes kiekviena nuosavybė tvorų ir tankių augalų uždengta, o policijos patruliai stropiai saugo dieną ir naktį.

FILMŲ SOSTINĖ

Būti Los Angeles mieste ir nepamatyti svarbiausių Hollywoodo vietų, lygu nuvykti Romon ir nepamatyti Popiežiaus. Hollywoodas yra Los Angeles miesto dalis to paties vardo kalno papėdėje, siekianti ir Griffith kalno šlaitų, tarp Burbanko, Glendale ir Beverly Hills miestų. Vakarinis Hollywoodas liečiasi su Beverly Hills miesto ribomis. Viena stambiausių studijų, Universal, dabar sudaro atskirą rajoną ir vadinama Universal City, juoba, kad aukštas, status kalnas ir Hollywoodo greitkelis skiria nuo likusiojo Hollywoodo.

Hollywoodas yra Amerikos filmų lopšys ir milžiniškos filmų pramonės centras. Visame mieste išmėtyta filmų studijų, o jas atpažinti galima iš aukštų tvorų ir belangių pastatų, jeigu nėra iškabų skelbiančių jų vardą. Dalis Hollywoodo miesto yra užsilipusi į aukštus kalnelius, kuriuose mėgsta gyventi filmų aktoriai, tačiau šiais laikais jie išsibarstę tolimesniuose ir ramesniuose priemiestiuose. Sunset ir Hollywood bulvaruose, prie gatvės sankryžų, galima pamatyti berniukus, siūlančius už porą dolerių išigyti filmų aktorių gyvenamųjų rajonų planą, bet vėliau nusipirkti bilietą autobuso ekskursijai, kuri apvežioja po Hollywoodą ir po Beverly Hills gatves parodo kur koks aktorius arba aktorė gyvena arba anksčiau gyveno.

Garsusis Hollywood Bowl, atvira ore koncertų estrada, yra pa-

čiame miesto viduryje. Tai negilus slėnelis, kuriame seniau indėnai atlikdavo savo religines apeigas. Dabar Velykų metu čia rengiamos visų tikėjimų žmonėms Saulėtekio apeigos (Sunrise service) į kurias suvažiuoja tūkstančiai žmonių. Trūkstant vietų automobiliams pastatyti, jie surikiuojami net abipus greitkelio.

Bene įdomiausia ir visus keliautojus patraukianti vieta yra Mann's Chinese Theater (buvęs Grauman's Chinese Theater), filmų teatras, kuriame iki šiol įvyksta kai kurių filmų tradicinės premjeros. Bet pagarsėjęs ne pats teatras, o aikštelė prieš įėjimą į šį pastatą, nes čia cemento grindinyje žymiausieji aktoriai ir filmų žvaigždės yra išpaudę savo rankų plaštakų ir padų išpaudus bei įsirašę savo vardus su data. Ši ceremonija atliekama ir dabar, dalyvaujant žymiesiems filmų pramonės žmonėms, laikraštininkams, fotografams ir žiopių miniai. Čia pat, tarytum kokiame nuotraukų albume išstatyta visų Oscarų laimėtojai, o aplinkiniuose suvenyrų kioskuose galima gauti įvairiausių nuotraukų, statulėlių, vėliavėlių ir albumų atsiminimui.

Įdomu pasivaikščioti pačiu Hollywoodo centru. Vine gatvės ir Hollywood Bulvaro sankryža laikoma šio priemiestio centru, todėl prieš keleris metus filmų industrijos propagatoriai sumanė Hollywoodo bulvarą šaligatviuose įmūryti penkiakampes žvaigždes su įrašytais jose filmų, plokštelių, scenos ir televizijos žymiausių aktorių vardais. Nuo Gower Street kampo ligi La Brea Bulvaro, iš viso apie 20 miesto blokų, žmonės eina per tuos garsius vardus ... Retas kuris pasižiūri ką jis mindo, ir tik naujai atvykę žmonės su pagarpa žiūri į savo mėgiamus menininkus. Vine gatvėje šios žvaigždės išdėliotos šaligatviuose tarp Yucca ir Selma skersinių gatvių, tik per du blokus. Dar daug žvaigždžių neturi jokio įrašo, atseit laukiama, kad koks aktorius arba aktorė pakankamai pasižymės, o tada su tam tikromis ceremonijomis bus įdėtas jo vardas.

Vienas iš seniausių Hollywoodo pastatų yra Roosevelt viešbutis, kuris yra viena mėgiamiausių keliautojų vieta. Hollywoodo centras dabar taip pat apstatytas keliais aukštais pastatais. Sunset bulvaro dalis vakarinėje miesto dalyje turi atskirą ir neoficialų pavadinimą 'Sunset Strip', kur susispietę naktiniai klubai ir restoranai, prieš kelis metus garsėję nuogomis šokėjomis, o dar labiau plaukuotais jaunimo revoliucininkais. Įdomios Hollywoodo kapinės, kuriose randama senųjų žvaigždžių antkapių.

Lietuviškoji Šv. Kazimiero bažnyčia visiškai prie Hollywoodo. Lietuviai keliautojai iš kitų Amerikos vietovių mėgsta aplankyti kaliforniečius. Paprastai jie kreipiasi į lietuvių parapijos kleboną prelata J. Kučingį, kuris visada patar nauja pažįstamų suradimui. Jis pasiekiamas 664-4660 telefonu.

Pirmojoje mano straipsnio 'Kalifornijos įdomybės' dalyje (š.m. Dirvos nr. 31-7, rugpiūčio 10 d.) pasitaikė kai kurių netikslumų. Straipsnį parašius anksčiau, iki jo patekimo spaudon kai kas pasikeitė. Pvz. Hollywoode garsusis Grauman's Chinese Theater dabar jau vadinamas Mann's Chinese Theater, o San Diego Balboa parke sudegė Aerospace Museum ir Old Globe Theater. Keliautojai tai patys gali pastebėti, atsilankę minimose vietose.

Andrius Mironas

■ Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

ZURNALISTŲ POPIETĖ

L.Ž. S-gos Detroito skyrius rugpiūčio 20 d. Pilėnų stovyklos naujame pastate turėjo surengęs žurnalistinę popietę. Oras buvo gražus ir į popietę atvyko ne tik žurnalistai su šeimomis, bet ir gražus būrys svečių. Dalyvavo jaunas žurnalistas, dabar gyvenęs Washington, Viktoras Nakas ir iš Kanados Vladas Juška.

Jūrų šaulių "švyturio" kuopos pirmininkas Alfonsas šukys trumpai nušvietė stovyklos įsikūrimą. Jo pasakytais žodžiais anksčiau čia buvo žvyro kalnas ir jo papėdėje ramiai sau šeiminkavo gyvatinas. Ir kaip matote šiandieną čia įrengėme ir turime gražią stovyklą "Pilėnai", kurioje ramų poilsį ir po sunkių darbų atsigaivinimą randa ne tik šauliai, bet ir kitos organizacijos. Stovykla nėra uždara ir ja gali pasinaudoti visi kas tik nori.

Po jo žodžio pirm. St. Garliauskas pranešė, kad metų laikotarpyje skyrius neteko trijų veiklių narių. Amžinybėn iškeliavo prel. C. L. Gižinskas, Vladas

Mingėla ir Alfonsas Žiedas. Apie juos tarti žodį pakvietė žurnalistą-rašytoją Balį Gražulį. Jam papasakojus jų kai kuriuos svarbesnius atliktus darbus, jie atsisotijimu ir tylos minute buvo pagerbti.

Pirm. St. Garliauskas svečiams pristatė šios dienos paskaitininkę Lilę Gražulienę. Prelegentė savo paskaitoje, "Ką lietuvė moteris galvoja apie moterų išsilaisvinimo sąjūdį" papasakojo moterų sunkumus einant prie to tikslo, kad tiek moteris, tiek vyras būtų vienodai traktuojami ir jiems pavestas darbas ar pareigos būtų skiriamas pagal pajėgumą, o ne pagal lytį.

Paskaitai pasibaigus atsirado daug klausėjų: vyrų ir moterų ir Lilė Gražulienė turėjo sunkiai kovoti, kad apgynus paskaitoje išreikštas savo mintis. Diskusijose dalyvavo: M. Kizis, Pranas Turūta, Balys Gražulis, Karolis Balys, A. Vaitėnas, J. Urbonas, A. Sukauskas, St. Sližys, J. Pečiūrienė ir kiti.

Baigus diskusijas Pranas Turūta paskaitė eiliuotą poemą "Motinos atmini-

mui" Po to sekė sesių švyturiečių paruoštos vaišės.

Po vaišių žurnalistai turėjo savo metinį susirinkimą, kurį pravedė pirm. St. Garliauskas, sekretoriavo muz. St. Sližys.

Skyriaus valdyba, jai sutikus, patvirtinta ta pati. Ją sudaro: St. Garliauskas — pirmininkas, St. Sližys — sekretorius ir A. Grinius — išdininkas. Revizijos komisija: V. Kutkus, J. Kriščiūnas ir A. Sukauskas.

"ŽIBURIO" LITUANISTINĖ MOKYKLA PRADEDA MOKSLĄ

Lituanistinė "žiburio" mokykla mokslo metus pradeda rugsėjo 9 d. 9 val. pamaldomis Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje. Po pamaldų susirinkimas salėje, kurioje mokiniai bus suksirstyti į klases.

• Mergaičių choras su tautinių šokių grupe tautų festivalyje pasirodys ne 3 val., bet 1 val. p. p. Jackson, Mich. rugsėjo 9 d., šeštadienį.

FURNACE INSTALLERS

EXPERIENCED ONLY

New construction, plenty of work.

Top pay.

Call MR. HAROLD

313-353-8400

(31-37)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6530
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 2, N. Y. — 324 E. 9 St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	215-WA-5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, 1002 Kennebec Ave.	301-599-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N.Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250
Lakewood, N. J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
Herkimer, N. Y. — McKennan Rd.	315-866-3939

PATYRUSIAM AMATININKUI GALIMYBĖS

Pirmaujantis
pramonėje turi rimtą
galimybę jums

Massey-Ferguson, žymus progresuojąs gamintojas žemės ūkio mašinų, siūlo tuoj pat dekingas pozicijas savo Detroit imonėse patyrusiems asmenims. Mes duodame puikią pradinę algą ir papildomus priedus kartu su puikia profesionalia darbo atmosfera. Yra sekanti paklausa:

ELECTRICIAN MACHINE REPAIR MILLWRIGHTS

Jei jūs turite UAW Journeyman's kortelę ar 8 metų praktiką šioje srityje, mes norėtume išgirsti jus.

Skambinkite mūsų sąskaiton (313) 493-8223
(313) 493-8224

If you are unable to call, please write to:

Hourly Employment Office
MASSEY-FERGUSON, Inc.
13881 W. Chicago, Detroit, MI 48228

MF Massey Ferguson

We Are An Equal Opportunity Employer M/F

IMMEDIATE OPENINGS FOR JOURNEY PERSONS

→ TOOL GRINDER

We have an immediate opening for a qualified Tool Cutter Grinder with at least 8 years of experience.

ALSO

MACHINE REPAIR PERSON

An immediate opening for a Machine Repair Person with at least eight (8) years of experience. Must have experience in troubleshooting and repair of precision machine tool equipment. Excellent wages and a complete benefit package including COLA, Dental, Company Paid Pension, etc. if qualified

write to:

INDUSTRIAL RELATIONS MANAGER
HYDRAULICS DIV.

HOUDAILLE INDUSTRIES, INC.

537 E. DELAVAN AVE. BUFFALO, N. Y. 14211

Equal Opportunity Employer

(34-35)

BOLT MAKERS AND COLD HEADER OPERATORS

We are seeking Full Time and Part Time experienced Bolt Making and Cold Header operators.

NUT FORMER OPERATORS

Set-Up and operate Nut Formers or Cold Forging Machines to produce a variety of nuts and plug blanks.

MISC. NUT MACHINE OPERATORS

Set-Up and operate various tappers and squeezing machines to produce a variety of finished nuts.

CENTERLESS GRINDERS

We are seeking experienced Centerless Grinders with the ability to Set-Up and operate Grinders.

MACHINE REPAIR

Immediate Opening exist on Our Second or Third Shifts. For an experienced Machine Repair person with 2 years of Machine Shop and Rebuilding experience. Must be able to set-up and operate Department tools for making parts or repairing parts when making maintenance repair to machines.

THESE OPENINGS INCLUDE competitive salary/fringe benefit program and 10% night premium. To arrange an interview, call Personnel Department at 216-581-3000, Ext. 206, from 9:30 A.M. to 11:30 A.M. and 1:30 P.M. to 4:00 P.M. (Only Fully Experienced Persons Need Apply).

A division of **sps** Technologies Incorporated
4444 LEE ROAD CLEVELAND, OHIO 44128

AN EEO AFFIRMATIVE ACTION EMPLOYER M/F

PRIE PACIFIKO KRANTŲ

Los Angeles paukštyčių stovyklos vadovės. Iš kairės: Marytė Stočkutė, Ida Reivydaitė, veiklios losangelietės skautės, paukštyčių stovyklos viršininkės padėjėjos.

KALIFORNIEČIAI
SKAUTAI STOVYKLAVO

Kaip ir kasmet ir šimet Kalifornijoje gyvena lietuviai skautai ir skautės stovyklavo savoje stovyklavietėje, San Bernardino kalnuose, Big Bear ežero apylinkėje. Po praeitos lietingos žiemos kalnų augmenija puikiai sužaliavusi. Graži kalnų gamta, stovylavietė sveikatai naudingoje vietoje.

Stovyklauti pradėjo patys mažieji, liepos 22 d. Palapinių mieste įsikūrė 16 paukštyčių ir 23 vilkiukai.

Paukštyčių mokytojos ir davovės: Giedrė Petraitienė viršininkė, jos padėjėjos — Daiva Jusionienė, Marytė Stočkutė ir Ida Reivydaitė.

Vilkiukams vadovavo Gidas Radvenis su padėjėjais — Vytu Kokliu, Vitu Dabšiu ir Algiu Leškiu.

Bendros stovyklos viršininkas Julius Šėkas, ūkvedys Algirdas Šėkas. Šeimninkė Ina Petokienė, jos padėjėjos Tusė Petrušienė ir Ina Šėkaitė. Išdininkė Rūta Mulokienė, medicinos skyriaus viršininkė Lalė Jarašiūnienė.

Vilkiukai ir paukštytės skautiškąją vienos savaitės mokyklą baigė liepos 30 d. ir tuojau pat čia dviejų savaičių stovyklavimą pra-

dėjo vyresnieji skautai ir skautės.

Skaučių viršininkė B. Prasauskienė, skautų — S. Stančikas ir K. Reivydas. Bendras visos stovyklos viršininkas V. Sviderskas, ūkio viršininkas A. Kiškis. Išdininkė P. Valiulienė, sveikatos skyriaus vedėja G. Dovydaitytė. Pakaitom šeimninkavo K. Kiškytė-Šermukšnienė ir V. Irlikienė.

Šie metat didelių sueigų metai. Toronte buvo lietuvių dienos, o kai kaliforniečiai stovyklavo ir tautinė skautų stovykla surengta. Vieni po kelionės į Torontą turėjo pailsėti, nemažas būrys iš Kalifornijos iškeliavo į tautinę skautų stovyklą, tad, gretinant su praeitais metais, šimet kaliforniečių kiek mažiau testovyklavo.

Los Angeles ir apylinkių lietuviai daugiausiai skautų ir skaučių stovyklon atvežė, bet atvažiavo ir iš toliau. Gorodeckų Kęstutis iš San Diego, Mėlinauskų Robertas iš San Jose, Viltis Janutaitė iš Berkeley.

Vyresniųjų stovykloje iš toliau atvykusieji buvo: Darius Novickas ir Liudytė Novickaitė iš San Francisco, Daina Janutaitė iš Berkeley, Gristina Gaigalaitė iš Lafayette.

Malonu, kad ir toliau nuo lietuviškųjų centrų gyvena

lietuviai savo jaunimą leidžia stovyklauti, su saviškiais pabendrauti.

Taip pat verta pabrėžti, kad stovyklautojų vadovybėje šimet vyravo jaunimas — skautės ir skautai, kurie dar vaikais būdami anksčiau čia stovyklavę, o dabar skautystės neatsižadėję imasi kitiems vadovauti. (J.)

SMAGUS,
NUOTAIKINGAS
PIKNIKAS

Sekmadienį, rugpiūčio 20 dieną, Santa Monikos Amerikos lietuvių klubas turėjo jaukų, nuotaikingą tradicinį pikniką, kurį gausiai atlankė klubo nariai ir jų svečiai.

Tradiciniai piknikas buvo klubo veikėjos Marcelės Vašnienės sodyboje (1115 Pearl St.) sodyboje, kurioje daug rožių, gėlių, egzotinių augalų ir vaismedžių pavėsio.

Kaip tvirtina žinovai, atsilankė nelauktai daug pikniko dalyvių — per 150 asmenų. Jie praleido kelias malonias valandas šnekučiuodami ir besivaišindami. Gausiam vaišių stalui vadovavo Stasė Pautienienė, dr. Raulinaitienė ir Elena Gedgaudienė.

Parduota daug bilietėlių piknike pravesčiai loterijai. Laimingieji gavo butelius šampano, gintaro dirbinių, ir kt. Varžybose — kas pasiūlys daugiau — parduotas tortas už 47 dolerius.

Loteriją pravedė klubo pirmininkas Albinas Markevičius. Jis, taipogi, supažindino pikniko dalyvius su retais, tolimais svečiais, kurie atlankė pikniką: buv. Lietuvos operos primadona Elžbieta Kardeliene iš Montrealio, dainininkas Paškevičius iš New Yorko, ir rašytojas V. Sirijos Gira iš Vilniaus.

Buvo pristatytas Lietuvos generalinis garbės kon-

Wanted 1st Class Skilled
MACHINIST
TOOL & DIE
MAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

Are you tired of the hum drum of ordinary shop work? If so, come see us about an extraordinary position in Oklahoma's most modern tool & die shop.

Opportunities abound for qualified individuals to work in air conditioned and congenial atmosphere. Make a move today!

CONTINENTAL PLASTIC
3421 N. Lincoln
Oklahoma City, Oklahoma 73105
405-528-3011 ext. 37
(32-34)

TOOL, DIE AND
MOLDBAKERS
Interested in and capable of building and repairing small, intricate dies and molds.
GOOD PAY & BENEFITS.
RELOCATION ASSISTANCE.
Call Mr. FISHBERG or ZAVELS
Collect at (714) 541-2054
to arrange an interview
GRIES REPRODUCER CO.
1035 SO. LINWOOD AVE.
SANTA ANA, CALIF. 92705
An equal opportunity employer
(33-34)

Lalė Jarašiūnienė, Kalifornijos skautų vilkiukų ir paukštyčių stovyklos medicinos skyriaus vedėja ir Rūta Mulokienė, tos stovyklos išdininkė.

sulas inž. Vytautas Čekanauskas, kuris dalyvavo piknike su ponja (solistė Janina Čekanauskienė) ir dukrelėmis.

Santa Monikos Amerikos lietuvių klubas, kuriam pirmininkauja Albinas Markevičius, savo tradiciniais piknikais parūpina lėšų savo našiai veiklai. Klubo veiklos tikslas duoti gražių progų lietuviams susirinkti, ben-

drauti, draugauti. Šio pikniko nuotaika parodė, kad su maniai einama teisingu keliu. Klubas taipogi rengia kultūrinius vakarus, knygų pristatymus, tradicinį, puošnų balių. Finansinės atsargos, kurios susidaro iš klubo renginių visakeriopai panaudojamos jaunimo šalpai. Tad malonu, kad ir jaunimo šiame piknime buvo nemažai. (gj)

MILLRIGHTS

Immediate openings available for experienced millrights. Applicants must be familiar with the repair, installation & inspection of industrial equipment. Should also be able to work with various hand powered tools, perform welding & burning skills & be able to read blue prints.

Salary commensurate with qualifications which includes a comprehensive employee benefit program. Minimum rate per hour \$7.64.

For applications contact:

EMPLOYMENT OFFICE

219-944-3416

Between 8 A.M. & 5 P.M.

or

Mail Resume to:

One North Buchanan St.
Gary, Ind. 46402

GARY WORKS

An equal Opportunity Employer

(30-39)

Naujiems skaitytojams Dirva
siuntinėjama iki šių metų galo
už 2 dolerius!

Vilties draugijos valdyba, norėdama praplėsti skaitytojų ratą ir supažindinti su Dirva tuos, kurie jos neskaity, nutarė NAUJIEMS SKAITYTOJAMS nuo š. m. liepos 1 d. iki 1979 m. sausio 1 d. siuntinėti Dirvą tik už DU DOLERIUS.

Be abejo, Jūs turite pažįstamų kurie iki šiam laikui Dirvos neskaity — užprenumeruokite jiems susipažinimui už 2 dolerius! Gal jiems patiks Dirva ir kitais metais patys taps jos skaitytojais ir prenumeratoriais.

Jei kiekvienas atsiųs tik vieną adresą — Dirvos skaitytojų padvigubės ir laikraštis sustiprės.

— — — I Š K I R P T I — — —

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau siuntinėti Dirvą nuo šios dienos iki 1979 m. sausio 1 d. už 2 dol. šiems asmenims:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojas:

SATELITINIŲ DIKTATŪRŲ RŪPESČIAI

RIMAS DAIGŪNAS

Diktatūrai būdinga rūpintis: ar stipri ta kėdė, ant kurios tenka sėdėti? Demokratijoje buvimas valdžioje terminuotas, diktatūroje buvimas valdžioje ribotas valdžios prievartos patvarumu. Diktatorius tol valdo, kol jo valdymą palaiko prievarta ir smurtas, kol jis pajėgia tramdyti demokratizmo principus ir asmens teises.

Šie du valdymo kontrastai itin ryškūs, kada diktatūriniai režimai pradeda aktyviau spurdėti, pajutę savo kėdžių braškėjimą. Tad didžiulėje diktatūrinių pareinamybių sistemoje, Maskvos ir jos satelitų grandinėje, užsienio korespondentai ir kremlinių kombinacijų žinovai įžiūri įdo-

mų reiškinį: sovietiniai satelitai drūčiai susirūpino savo rytdienos prognozėmis. Superdiktatorius Brežnevas sensta. Jo sveikata palaikoma modernios medicinos priemonėmis. Jo nuotraukos, kurios dedamos spaudoj, rūpestingai retušuojamos. Humoristai net randa, kad senstantis ir tūzino negalavimų griaužiamas Brežnevas, dabar, vietoje nuotraukose, eina jaunyn!

Brežnevas sensta ir netrukus jo valdžios slėgtis išnyks. Susiformuos naujos jėgos (pradžioj visad kolektyvas!), kurioms teks paklusti ir kurių esmę reikia atspėti. Tad Lenkijos, Vengrijos, Čekoslovakijos ir Bulgarijos diktatoriai nejuokais stengiasi iš anksto sutikti Kremliaus dekoracijų keitimą pasirodus, atspėjus rytdienos savybes. Juk kitas diktatorius, ilipes į tuščią pobreznevinį sostą, galės paimti kitą savo satelitų valdymo kursą — ir satelitų valdyme įvyks drastiškų pakaitų.

Diktatūrinio krašto nuotaikose visad dominuoja savotiška adventizmo tezė: ruoštis rytojaus metamorfozėms. Taip išeivijai Aleksandras Stromas atgabeno "dangus griūva!" aliarmą. Šią adventizmo infekciją jis skleidė per paskaitas ir VLJKo seime.

Tad tokiomis adventizmo nuotaikomis dabar gyvena sovietiniai satelitai, atspėti kas bus rytoj?

Vengrija ir Lenkija ketina pasirodinti pobreznevinei erai. Tam reikalui vyriausybės galvos, su tikslu išlaikyti savo sostus, vyksta vienas pas kitą. Kaip tvirtina šaltiniai, sovietiniai satelitai geidžia santurumo Kremliaus diktatūros kaitoj. Pobreznevinė epocha turėtų ateiti be ideologinių sukrėtimų, plačioms masėms nė nepajutus Brežnevo nurašymo. Itin kelia satelitų rūpestį dviejų galingųjų SSSR-e grupių varžybos, kurios remiasi ne ideologijos niuansais, bet veikimo metodais. Todėl "Leningrado grupė" laikoma santuriais, o "Ukrainos grupė", kuri baido satelitus, laikoma griežta ir nesukalba. Ir viena, ir kita grupė galės pradėti pobreznevinę epochą dekoratyviai - kolektyviniu valdymu. Kelių metų bėgyje "kolektyvinė" sistema subyra, atsiranda asmens kulto kietumas.

Satelitiniai diktatoriai norėtų atspėti būsimos grupės strategiją ir prie jos prisitaikyti.

Visų pirma jau dabar deklaruoja (Vengrija, Lenkija) "ištikimybę bendrai užsienio politikos linijai".

Tai reiškia, kad satelitai akiai palaiko SSSR avantiūras Afrikoje, Artimuose Rytuose. Satelitai smerkia Raudonosios Kinijos "imperializmą". Todėl itin reikšmingas yra Mao įpėdinio lankymasis Belgrade ir kiniečio smerkimai Maskvai kaip tik iš Tito pokylio šalės. Taip Tito atsiliėpė į tiesioginių Maskvos satelitų adventistinius nerimus dėl jų rytdienos. Santūrią laukimo politiką užėmė Bukarestas. Bet aiškiai pasisako už detentę Maskvos interpretacijoje Rytų Vokietijos dignitoriai. Šiame susirūpinime pobreznevinės epochos prigimtimi, Maskva nugirsta nepageidaujamų jai gaidų: ir Vengrija, ir Lenkija, ir Rytų Vokietija atsargiai akcentuoja, kad savo vidaus politikoje "socialistiniai" kraštai norėtų šiek tiek savarankumo ir mažiau "centrizmo". Tenka suprasti "centrizmą" kaip pasipriešinimą apiplėšimui. Juk Maskva veda "užsienio" prekybą su satelitais kietai diktudama pirkimo ir pardavimo kainas. Maskva tvarkosi satelitų "užsienio" prekybos politikoje kaip savo aruode.

Satelitinių diktatorelių rūpesčiai dabar vis aiškiau pajungti pobreznevinės epochos burimams. Ir tai nėra lengvas darbas. "Leningrado" ir "Ukrainos" grupės, kurios jau dabar kelia galvas ties negaluojančiu Brežnevu, nėra vienintelės jėgos, kurios valdys arba ketina valdyti Kremlių. Labai stipri yra "militarinė" grupė, kurioje, tvirtina užsienio korespondentai, "Leningrado" ir "Ukrainos" grupės tam tikrais asmeniniais ryšiais, vienur pritaria, kitur kovoja.

Dėl savo įtakos "militarinėje grupėje", kaunasi Leningradas ir Ukraina. Paradoksiška, kad absoliučiai suburokratėjusi SSSR valstybė pobreznevinės epochos išvakarėse visiškai nejudina ideologinių motyvų. Valdžios susidarymas, ištvirtinimas, savo kadro parinkimas — viskas tai vyks už konstitucijos ribų. Toks yra diktatūrinės valstybės valdymo galių keitimas...

HOT SPRINGS

RUOŠIASI TAUTOS ŠVENTEI

Rugpjūčio 13 d. LB apylinkės valdyba susirinko posėdžiui. Po perskaitytų raštų ir išklausius pranešimų buvo nutarta:

Tautos šventės minėjimą ruošti rugsėjo 9 d. YMCA salėje.

Paskaitai iškviesti rašytoją Vytautą Alantą. Minėjimas bus pietų pobūdžio, kuriam meninę programą sudaryti bei tautinėje nuotaukoje salę dekoruoti pavesta parengimų nariams.

Išleisti informacinį biuletinį.

Gegužinę-išvyką surengti rugsėjo 30 d. Bus užkandžių ir gėrimų stalas. Gegužinė įvyks kun. P. Patlabos sodyboje.

Pradėti parengiamuosius darbus Kūčioms suruošti. Naujų Metų sutikimui, bei Vasario 16 d. minėjimo vykdytojais ir meninės programos išpildytojais.

Primenama visiems apylinkės lietuviams jog LB radijo val. "Laisvės Varpai" girdima per Hot Springs radijo stotį KGV5-FM banga 9.5 ir per televizijos 12 kanalą, kiekvieną pirmą mėnesio sekmadienį, 9:30 min. ryte. Rugsėjo 3 d. prašom pasiklausyti.

Posėdis įvyko M. Dimšienės namuose. Po posėdžio maloni šeimininkė dalyvius pavaišino skania vakariene bei kavute.

Valdyba dėkoja p. Dimšienei. (jž)

JOURNEYMEN TOOLMAKERS MACHINE BUILDERS

1ST & 2ND SHIFT

Leading special machine builder needs Journeyman Toolmakers / Machine Builders. Top Wages. Outstanding fringe benefits including Blue Cross, Blue Shield, Dental, Supplemental pension and DTA pension.

PLEASE APPLY IN PERSON

F. JOS. LAMB CO.

23247 PINWOOD

WARREN, MICHIGAN

(33-35)

JOURNEYMEN

Raycon Corp. is a world leader in the manufacture of EDM machines. Our growth has created openings in the following fields: Toolmaker, Toolroom Machinist, NC Machine Operator, Machine Tool Builder. Top wages. Plenty of overtime. Permanent full time positions. Day shift. Excellent benefits. We are located just W. of Ann Arbor next to I-94. You are invited to call or visit our new facilities and discuss employment. Retirees or other part time personnel are welcome.

RAYCON CORP.

777 Enterprise Dr.

Ann Arbor, Michigan 48103

313-769-2614

(33-36)

Wanted Journeymen

or

1st Class Skilled

MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

DAYS — PERMANENT — OVERTIME — AND FRINGE BENEFITS.

STANSPEC CORP.

13600 Deise Ave.

(Near Shoreway & E. 140th St.)

Cleveland, Ohio 44110

(29-37)

CLEVELANDO PARENGIMAI

• Rugsėjo 9 D. koncertas. Rengia Clevelando birutietės.

• RUGSĖJO 10 D. Šiluvos Marijos Apsireiškimo metinė šventė šv. Jurgio parapijoje.

• RUGSĖJO 16 IR 17 D. Jubiliejinės Pabaltiečių sporto žaidynės Clayelando.

• RUGSĖJO 23 D. Dirvai paremti parengimas Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• RUGSĖJO 30 D. Clevelando moksleivių ir studentų ateitininkų literatūros vakaras.

• SPALIO 1 D. Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa Lietuvių Namuose rodys mediciniskus filmus.

• SPALIO 7 IR 8 D.D. — Lietuvių klubo kultūrinės premijos įteikimo balius ir Lietuvių namų penkerių metų sukakties minėjimas.

• SPALIO 8 D. DMNP parapijos tradicinė vakariene.

• SPALIO 14 D. abiturientų pristatymas-balius. Rengia LB Ohio apyvartos valdyba.

• SPALIO 21 D. Lietuvių Namų apatinėje salėje įvyks Clevelando Ramovėnų Choro 5 metų sukakties minėjimas.

• SPALIO 28 IR 29 D. Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apyl. valdyba.

• LAPKRIČIO 4 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas ir balius Lietuvių namuose.

• LAPKRIČIO 5 D. Lietuvių Skautų Sąjungos 60 metų sukakties minėjimas.

• LAPKRIČIO 11 D. Žalgirio šaulių kuopos parengimas Naujos parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 12 D. ASS metinė šventė Lietuvių Namuose.

OPPORTUNITY FOR MUD LOGGING ENGINEERS UNIT MANAGERS ASSISTANT MANAGERS

With Gulf Coast experience and geopressure detection experience. ALSO MUD LOGGING COMPUTER OPERATORS

Top wages, hospitalization, paid vacation, & bonus. Apply call or write:

DATA LOG INC.

P. O. DRAWER P

LA PLACE, LOUISIANA 70068

PHONE 504-536-4143

(33-37)

Opportunity for Journeymen

TOOL MAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. With journeyman papers for good position as tool maker in one of Iowa's leading building shops. Good, clean working conds. Top tool maker pay, \$9.99 w/top benefits, 2 weeks vacation after 1st year.

APPLY CALL OR WRITE TO:

PROGRESSIVE TOOL

CO., INC.

P. O. Box 656

Waterloo, Iowa 50704

219-234-6619

(32-37)

WANTED JOURNEYMEN

MAINTENANCE

AND

TOOL AND DIE MAKERS

8 years proven experienced required. Positions available immediately for 1ST & 2ND SHIFT.

Good pay, excellent benefits, steady work, & ample overtime available.

Contact BILL JOHNSTONE

GULF & WESTERN

MFG. CO.

5511 Telegraph Rd.

Toledo, Ohio 43612

And Equal Opportunity Employer

(33-42)

MACHINE BUILDERS FIXTURE BUILDERS HEAD BUILDERS

TOOL MAKERS

SPECIAL MACHINES

EXPERIENCE REQUIRED
OVERTIME — BLUE CROSS
VACATION — HOLIDAYS

H. R.

KRUEGER

MACHINE TOOL

31506 Grand River

Farmington, Mich. 48024

313-477-8400

(29-35)

OVER THE ROAD DRIVERS

Needed immediately. Roadway Express, Inc. Steady employment full or part time. Above average earnings. Good equipment, major Class 1 Common Carries. Qualifications: Minimum 1 yr. all season Semi experience, prefer 23 yrs. of age or older, live or relocate within commuting distance of Toledo. Apply: 6180 HAGMAN RD., TOLEDO, O. 43612, LINE HAUL EMPLOYMENT OFFICE, and Tues., Wed., Thurs. between 1 and 4 p.m.

An Equal Opportunity Employer

(29-38)

AUTOMATIC SCREW MACHINE

Experienced set-up and operating Brown & Sharpe or multiple spindle automatics. Top hourly rates, paid hospitalization and profit sharing, and pension plan.

DUFFIN MFG. CO.

316 Warden Ave.

Elyria, Ohio 44035

Elyria 216-323-4681

Cleveland, 216-777-3741

(33-38)

GRINDERS

SURFACE AND I. D.

You must have a Journeyman's Card or equivalent experience. Applications now being accepted for this position. We offer excellent wages. Starting rate \$9.12 an hour and fringe benefits.

CALL JACK GURNEY

FEDERAL SCREW WORKS

3401 MARTIN AVE.

DETROIT, MICH. 48210

313-841-8400

Equal Opportunity Employer

(33-35)

MACHINISTS

SET UP & OPERATE

2 AC WARNER-SWASEY

Set up & operate experience on #2 AC Warner-Swasey required. N/C Lathe Operation experienced desired but will train. Excellent wages, benefits & working conditions. 2nd shift.

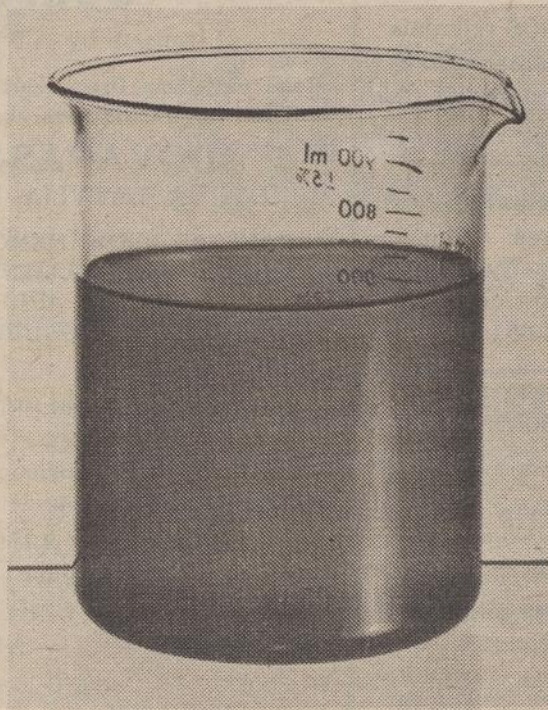
AIRMATIC-ALLIED INC.

185 PARK DR.

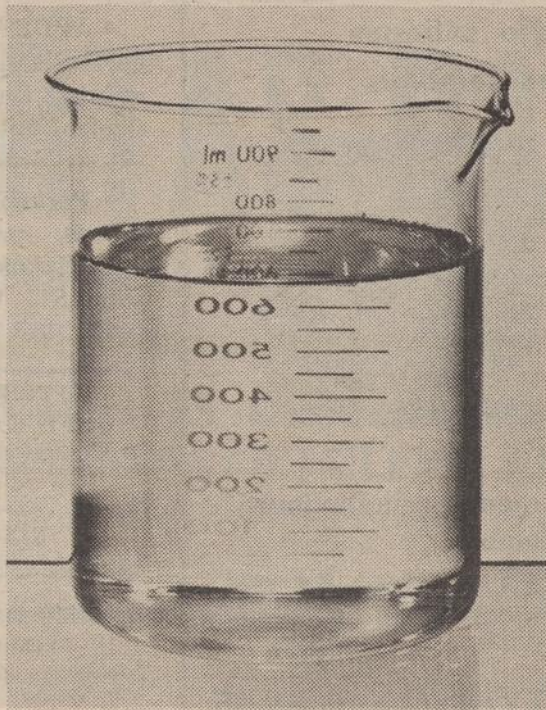
WILMINGTON, OHIO 45177

(513) 382-1691

(34-38)

Neretušuota nuotrauka vandens paimto iš Cuyahogos upės.

Neretušuota nuotrauka vandens grąžinamo į Cuyahogos upę.

Iš tikro, vanduo kurį mes grąžiname į upę yra švaresnis už tą kurį paimame.

Negalima pagaminti plieno be vandens. Tai pagrindinė priemonė naudojama įrengimų atvėsiniui, kuriuos naudojame plieno gaminiui.

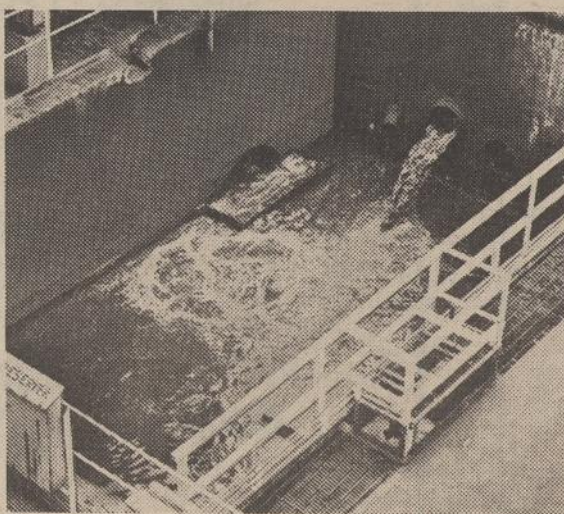
Rolling mill kočioja karšto plieno gabalus į plokštes ar gabalus prie 2100°F temperatūros

Šis Rolling mill kočioja karštus plieno gabalus perleisdamas pirmyn ir atgal tarp masyvių kočelių, kol nesuplojama į plokštes.

Šis procesas reikalauja didelio karščio ir daug jėgos ir daug vandens, kad išlaikyti įrengimą vėsiu.

Cuyahoga upė mums yra labai svarbi.

Vien tik šitoje gamykloje Republic Steel sunaudoja kasdien 38 milijonus galionus vandens iš Cuyahoga upės.

Vanduo panaudotas rolling mill surenkamas į baseiną prieš valymą.

Po to kai vanduo yra panaudotas, jis siunčiamas į vandens valymo baseiną, kur beveik visas nešvarumas (metalo liekanos, upės atmatos, alyva) yra pašalinamas.

Pirma, vanduo yra pumpuojamas į valymo tanką, kur nešvarumai nuskandinami ir alyva bei riebalai nugarbiami iš viršaus.

Tada vanduo yra filtruojamas per gilia smėlio juostą. Priemaišos, kurios pasilieka, išvežamos žemės išlyginimui. Tai sudaro kasdien apie 40 tonų.

Mums pabaigus vanduo yra švaresnis negu buvo anksčiau.

Dalis vandens vėl panaudojama. Likusis grąžinamas į Cuyahogą upę švaresnis negu buvo anksčiau.

Iš tikrųjų, vanduo kurį mes grąžiname atgal yra pakankamai švarus naudojimui.

Mums pabaigus vanduo yra švaresnis negu buvo anksčiau.

Republic's \$8.5 milijono vertės plieno įmonės vandens valymo įrengimas yra tikrai vienas iš šešių mūsų Clevelando distrikte. Bendra išleista suma visai vandens valymo sistemai yra \$71.5 milijono. Tai yra beveik 3 kartus daugiau negu kaina naujo State Office Building Clevelande pastatymo.

Mes dirbame, kad Clevelandas būtų geresnė vieta gyventi.

Republicsteel

andré duval

šios dienos grožio salonas
su vakar dienos kainomis

Viskas vėliausios
mados pas
André Duval...

Patrauklus naujas dekoravimas, patys naujausi įrengimai ir geriausiai už viską, mūsų einančios su diena talentingos patarnautojos, kiekviena iš jų eksperte technikoje ir stiliuje.

Taip viskas seka šios dienos reikalavimus, išskirus kainas...

Shampoo & HAIRCUTTING \$4.85
Styleset \$4.35

not \$8.00

not \$8.50

BLOWER CUT & STYLING only \$8.85

Marie Ames not \$15
SOFT VELVET Frosting \$17.50
Perm not \$30 cup
\$12.95 or
not \$17.50 cap

Sale of Beauty \$9.95

Special — the famous
Nutra Perm complete
with cut.

Incl. cut
UniPerm \$16.99

The great new wave
that's pre-programed
for beautiful results
every time \$30.00 at
most salons.

Permanent Eyelashes, individually applied, \$15

The marvelous No Set Perms, from only \$10.95

by Hibner, Helene Curtis.

No rollers, no pincurs, ever again!

Jeigu jūs dar nebandėte mūsų salono, jūs prarandate puikų grožio pažinimą. Nieko nėra ką jūs galėtume prarasti — ir jeigu jūs neesate patenkinta mūsų stiliumi, sąskaita nebus pristatyta.

Yra kuklus 60 c. papildomas mokestis
visai sumai.

Penktadienį ir šeštadienį 60 centų daugiau.

EAST	WEST
• 406 Euclid Ave., 2d F. 781-3161	• Opposite Southland, 845-3400
• Southgate, 5899 Warrensville, 663-6346	• Opposite Westgate, 333-6646
• Severance Center, 382-2600, 382-2569	• Parmatown, 884-6300
• Shoregate, 944-6700,	• Sheffield Center Lorain 233-7211
• Mentor, 255-9115, next to Zayre's Lake Shore Blvd.	233-8020
	Elyria 324-5742

BURLINGTON NORTHERN, INC.

POSITIONS ARE NOW AVAILABLE IN OUR NEW DIESEL SHOP AT ALLIANCE, NEBRASKA FOR JOURNEYMEN.

MACHINISTS
ELECTRICIANS
PIPE FITTERS
SHEET METAL WORKERS
CARMEN

FOR ALL SHIFTS.

EXCELLENT BENEFITS. PERSONS INTERESTED IN RELOCATING, SEND RESUME TO PERSONNEL DEPARTMENT.

230 UNION STATION

1401 WYNKOOP

DENVER, COLORADO 80201

An Equal Opportunity Employer M/F

(34-35)

WOODHAVEN STAMPING PLANT
Has Immediate Openings for Qualified Journeymen

TOOL and DIE WELDERS

APPLY EMPLOYMENT OFFICE

I-75 and West Road, Monday thru Friday

7:30 A.M. thru 4:00 P.M.

WOODHAVEN STAMPING PLANT

Trenton, Michigan 48183

An Equal Opportunity Employer

(31-37)

• APDRAUDOS reikalais
geriausius patarnavimus
gausite kreipdamiesi į Z.
Obelenį, tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant
namus, prašome kreiptis
pas Čipkus Realty, 31715
Vine St., Willowick, Ohio
44094. Tel. 943-0910.

OPPORTUNITY FOR OFFICE PERSONNEL

Must be able to type, do clerical
work and answer telephone. Excel-
lent working conditions.

Call M. KELLY

313-353-8400

(31-37)

BOLT MAKER OPERS.

EXPERIENCED ONLY

Applications now being accepted. We
offer excellent wages. Starting rate
\$7.72 an hour and fringe benefits.

CALL JACK GURNEY

FEDERAL SCREW WORKS

3401 MARTIN AVE.

DETROIT, MICH. 48210

313-841-8400

Equal Opportunity Employer

(33-35)

MACHINIST

MUST BE EXPERIENCED ABLE TO
SET UP AND OPERATE.

DAYS, HOURLY RATE.

EXCELLENT FRINGE BENEFITS.

MCM

1432 E. 47th ST. 216-881-1280

(34-43)

TURRET LATHE

MUST BE EXPERIENCED ABLE TO
SET UP AND OPERATE.

DAYS, HOURLY RATE.

EXCELLENT FRINGE BENEFITS.

MCM

1432 E. 47th ST. 216-881-1280

(34-43)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir
tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.
TŪKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS
PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos
kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų
vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

488 MADISON AVENUE (tarp 51 ir 52 g-vės)
FLOOR 21st NEW YORK, N. Y. 10022

SKYRIAI:

Apple-Valley, Min. 55124	7626 W. 150 St.	Tel.: 612-132-7083
New York, N. Y. 10003	45 Second Avenue	254-5456
New York, N. Y. 10011	135 W. 14 Street	213-2583
So. Boston, Mass. 02127	389 West Broadway	268-0068
Bridgeport, Conn. 06610	1880 Seaview Avenue	203-367-2863
Chicago, Ill. 60622	2222 West Chicago Avenue	278-6966
Chicago, Ill. 60629	2501 West 69 Street	925-2737
Cleveland, Ohio 11131	5879 State Road	884-1738
Irrington, N. J. 07111	1082 Springfield Avenue	374-6116
Grand Rapids, Mich. 19501	636-38 Bridge St. N. W.	458-2256
Hackensack, N. J. 07601	112 Main Street	201-342-9816
Hartford, Conn. 06106	518 Park Street	246-9173
Lakewood, N. J. 08701	241 Fourth Street	363-8569
Lexington, N. Y. 12152	Route 13 A	(518) 989-6742
Los Angeles, Calif. 90022	960 So. Atlantic Blvd.	261-2994
New Haven, Conn. 06511	1329 Boulevard	562-1446
Newark, N. J. 07106	698 Sanford Avenue	373-8783
Passaic, N. J. 07055	42 Monroe Street	472-6387
Philadelphia, Pa. 19122	1211 N. 5th Street	763-4818
Philadelphia, Pa. 19141	4925 Old York Road	455-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	1307 E. Carson Street	481-2750
Wappingers Falls, N. Y. 12590	Hidden Hollow Apts.	914-297-0261
Waterbury, Conn. 06710	555 Cook Street	756-1668
Fort Wayne, Ind. 46808	1807 Beineke Road	432-5102
Worcester, Mass. 01610	144 Millbury Street	798-2868
Youngstown, Ohio 44503	309 W. Federal Street	743-0110

MOKAME AUKŠČIAUSIA NUOŠIMTĮ

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6½% įnešus \$1,000
12 mėnesių

6¾% įnešus \$1,000
30 mėnesių

7½% įnešus \$1,000
18 mėnesiams

7¾% įnešus \$1,000
72 mėnesiams

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas iš pažymė-
jimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų,
o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamos tik reguliarius san-
taupų knygutės nuošimtis (5¼%).

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5¼%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori.

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas
du kartus metuose.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS
PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA SEŠTADIENIAIS. Uždaryta pirmadieniais.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street
481-8552

6712 Superior Ave.
431-2497

13515 Euclid Ave.
681-8100

14406 Cedar Ave.
381-4280

32800 Center Ridge Road
779-5915

DIRVA

IŠ VLIKO POSĖDŽIO

Dėl nuolatinių Darbininke spausdinamų dr. Br. Nemicko, Vliko vicepirmininko, straipsnių, o ypač paskutiniojo rugsėjo 8 d., ardančių Lietuvos laisvinimo veiklą, atsistatydino Vliko valdybos narys A. Vedekas, Krikščionių Demokratų Sąjungos atstovas Vliko Taryboje.

Ir tik Tarybos prašomas, pasiliko iki kadencijos galo.

• **Neo-Lithuania orkestras**, vadovaujamas Algio Modesto, dalyvaus korporacijos išvykoje Tabor Farm, Sodus, Michigan ir gros šokiams sekmadienį vakare.

Primename vykstantiems į išvyką, kad yra vienos valandos skirtumas tarp Chicago ir Tabor Farm laiko. Tabor Farm laikas vieną val. anksčiau, nepavėluokite šeštadienio pietums, kurie bus teikiami Tabor Farm laiku nuo 12 iki 1:30 val.

• **Bostone tautos šventės minėjimas** įvyks rugsėjo 10 d. 3 v. p. p. Lietuvių Piliečių D-jos auditorijoje. kalbės Simas Kudirka ir meninę programą atliks sol. Birutė Aleksaitė. Rengia LB Bostono apyl. valdyba.

• Santaros-šviesos dvidešimt penktasis jubiliejinis suvažiavimas įvyks Tabor Farm, Sodus, Mich. rugsėjo 7-10 d. Dalyvauja su paskaitomis daug prelegentų. Bus poezijos vakaras ir sol. Aldonos Stempužienės-švedienės koncertas-rečitalis. Registruotis iš anksto rengimo komisijoje, c/o Mr. V. Adamkus, Tabor Farm, Sodus, Mich. 49126. telef. (616) 925-6404.

• **Cape Cod korespondencijoje** (Dirva Nr. 33) nuotraukoje pavaizduoti asmenys yra ne svečiai, bet LB apylinkės valdybos nariai, daug pasidarbavę prie geografinės pasisiekimo.

• **SLA prezidentas Povilas Dargis** ir žmona Gerta rudą maloniai leidžia atostogas prie Conneaut ežero, kuris garsus savo lydekėmis.

• **Daina Kojelytė**, turinti magistrės laipsnį iš mokslinės informacinės srities ir magistrės laipsnį iš bibliotekininkystės, dirbanti Ilinojaus universiteto medicinos mokyklos bibliotekoje, buvo paaugštinta į asistentę profesore. Kojelytė yra naujosios PLB valdybos sekretorė.

A. A. dr. S. Tamošaitis

VIENERI METAI BE DR. STASIO TAMOŠAIČIO

Rugsėjo 2 d. sukanka vieneri metai, kai Floridoje mirė, buvęs clevelandietis, Tautinės Sąjungos veikėjas, dr. Stasys Tamošaitis.

Jis buvo vienas iš Vilties draugijos steigėjų, daug darbavosi su a. a. Steponu Nasvyčiu, P. Žiūriu, K. Karpiu ir kitais tautininkų eilėse, buvo suorganizuoto Kultūros Fondo pirmininkas. Palaidotas Knollwood kapinėse.

Velionies žmona Bronė Andrijauskaitė-Tamošaitienė, šiai vienerių metų sukakčiai atžymėti atsiuntė Dirvai auką 100 dolerių.

Našlei dėkojame už auką.

• **Žurn. Kazys Karuža** dėl susidėjusių aplinkybių pasitraukė iš Lietuvių Journalistų Sąjungos Centro Valdybos, kurio buvo pakviestas c. v. kaip pirmasis kandidatas į sergančio, o vėliau mirusio c. v. sekretoriaus dr. Grigo Valančiaus vietą.

Karuža priklauso Los Angeles Lietuvių Journalistų skyriaus valdybai ir eina išdininko pareigas.

• **Antanas Juodvalkis**, naujosios PLB Valdybos sekretorius, perėmė "Pasaulio Lietuvių" rugsėjo mėnesio numerio redagavimą iš buvusio redaktoriaus Broniaus Nainio, jam nebegalint pažadėtą numerį suredaguoti. Rugsėjo mėnesio numeryje buvo numatyta sudėti visus PLB Seime pateiktus pranešimus, referatus ir diskusijų santraukas. Rugsėjo numerio medžiagą "Pasaulio Lietuviui" siųsti A. Juodvalkio adresu: 6620 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. Nuo spalio mėnesio "Pasaulio Lietuvių" redaguos redakcinis kolektyvas.

VAKARAS BALFO CENTRE

Lietuvių spaudos ir radijo reporteriai Balfio centro valdybos narių ir darbuotojų buvo painformuoti apie svarbesnius šios organizacijos darbus vykdomus dar šiais metais. Vienas tų darbų tai jau daugelį metų kasmet spalio mėnesį vykdoma Balfio rinkliava, kurios metu Balfio įgaliotiniai apilanko lietuvių jų namuose ir paima piniginę auką, skir-

VISI KVIEČIAMI !...

ANTRĄ RYTINIO PAKRAŠČIO PABALTIEČIŲ FESTIVALĮ

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 23
GARDEN STATE ARTS CENTRE
PRIE GARDEN STATE PARKWAY,
EXIT 116, HOLMDEL, N.J.

PLAZA PROGRAMA 1 val. popiet

- Jaunimo dainos ir šokiai
- Skandinavų šokėjų pasirodymas
- Liaudies ir modernaus meno paroda
- Tipiški pabaltiečių valgiai

SCENOS PROGRAMA 5 val. popiet

- Lietuvių šokių ir dainų pyne atlieka "Liepsna", "Tryptinis" ir "Aušrinė" šokėjų grupės, "Vilijos" moterų kvartetas ir "Perkūno" vyrų choras
- Latvių "Kolibri" liaudies ansamblis
- Estų moterų gimnastika, tenoras ir pianistai

BILIETAI — \$ 8, 6, 5, 4, 3 — gaunami pas Reginą Melinienę,
13 Fawn Dr., Matawan, N.J. 07747, tel. - 201 566-0761

riama vargan patekusiems lietuviams paremti. Antrasis neeilinis darbas tai spalio 28-29 d.d. rengiamas Balfio seimas. Tokie seimai įvyksta kas treji metai. Jie savo posėdžiuose peržiūri nueitąjį kelią, taria planus ateities veiklai, išrenka naujai kadencijai (3 metams) direktorius (32), o šie pirmajame po seimo posėdyje išrenka Balfio centro valdybą.

Šimetinis Balfio seimas šaukiamas Chicagoje. Jo parengiamieji darbai jau vyksta. Centro valdybai techniniam seimo rengimui daug talkina Balfio Chicago apskrities valdyba.

Pakalbyje su reporteriais dalyvavo: Marija Rudienė, Balfio centro Valdybos pirmininkė, direktoriai: Valerijonas Šimkus, Algirdas Pužauskas, Senj. kun. Anas Trakis, Aldona Daukienė, inf. vedėjas Jonas Jasaitis. (mv)

• **Romas Sakadolskis** padėjo suruošti ir dalyvavo dvi savaites liuanistinių studijų seminare prie Clevelando. Sakadolskis yra naujosios PLB Valdybos vicepirmininkas.

• **Rūta Pauperienė**, Agotos ir Kazio Domarkų dukterė, ši pavasarį Xavier College baigė studijas, gaudama master laipsnį iš specialios pedagogikos "Learning disability". Po atostogų tikisi, vyrui inž. Viktorui pritariant tęsti studijas, siekiant doktorato.

Rūta yra skautė akademikė ir ilgą laiką šoko tautinius šokius Jaunimo Centro studentų ansamblyje.

SEWING MACHINE OPERATORS

Call, Walmas Sportswear

12 Jackson Ave.
Hackensack, N. J.
201-343-3722 (32-37)

JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS

Must be experienced on Goss Chuckers, W & S, & Kingsbury. Be able to set up work from blue prints & close tolerance. Also TRAINEES ACCEPTED Steady work for qualified men & benefits. KINCO INC. 4701 Perkins Ave. Cleveland, Ohio 44103 216-881-1300 (33-39)

ELIZABETH

• **Arūnas Bitėnas**, aktyvus ir veiklus skautas, tautinių šokių grupės Liepsna šokėjas ir LB apylinkės valdybos narys, baigė šiais metais Kean College of N. J. industrial art bakalauro laipsniu.

Už tropumą, apdovanotas bronzos žyminiu ir įgijęs mokytojo cenzą, pradėjo mokytojauti Clark, N. J. gimnazijoje.

• **Rimantas Bitėnas**, priklausanč New Yorko neolitanams ir buvęs veiklus skautas ir tautinių šokių šokėjas, keletą metų mokytojaus Elizabetho gimnazijoje. Šiais metais, iš buvusių devynių kandidatų, Board of Education išrinko jį ir paskyrė gimnazijos direktoriaus asistentu.

Rimantas yra baigęs 1969 m. Fairleigh Dickinson universitete biologiją bakalauro laipsniu. Gilino studijas Bridgeporto univ. Conn. mokytojo cenzui gauti. 1974 m. Kean College of N. J. gavo magistro laipsnį iš pedagogikos ir toje pačioje kolegijoje 1977 metų pabaigoje baigė administraciją.

Broliams Bitėnams linkime išlikti gerais lietuviams.

FOREMAN

For Gear Works Division of Oklahoma City manufacturing company. 5 years experience as Manager or Foreman in gear shop. Experienced in Spur Helical Worms, Broaching, Keyway, Cutting etc. Excellent chance for promotion to Manager. Also needed, Lead Machinist Come live in Oklahoma City—clean air, open spaces, low living costs & friendly people. Call collect (405) 236-3036 Weekdays 8-4. Mr. LUNG.

Equal Opportunity Employer M/F (34-43)

PIPERFITTERS INSTRUMENT FITTERS WELDERS PIPE WELDERS IRONWORKERS MILLWRIGHTS

For Buckeye Cellulose Corp. annual plant shut down, Sept. 18 to Sept. 28. Perry Fla., 10 hours days, time & half for overtime. Travel allowance.

Call Collect 8:00-5:00

904-584-0112 or 0491 or 0494

E. M. WATKINS & CO.,

EOE

(34-36)

A. A.

ONAI BARANAUSKIENEI

mirus, dukrai DANUTEI, jos vyrui STASIUI ir anūkui ALGIUI LIEPAMS, reiškiamo mūsų nuoširdžią užuojautą

A.L.T. S-gos Cicero Skyrius

Mylimai Motinai

A. + A.

TERESEI PAULIONIENEI

iškeliavus Amžinybėn, Jos dukrą ZUZANĄ ŠČEPANAVIČIENĘ, sūnus AUGUSTINĄ ir VYTAUTĄ su šeimomis, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Edmundas ir Irena Vaitkai
Vytautas ir Elė Vaitkai
Klausutis ir Ginta Pudymaičiai

Brangiam broliui mirus Lietuvoje,

PETRĄ GRIŠKELĮ

ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame

JOANA IR JONAS ŠVOBOS